

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

13^E JAARGANG

WOENSDAG 25 JULI 1928

No. 656

**STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ
„NEDERLAND” - Amsterdam
ROTTERDAMSCH LLOYD
Rotterdam**

MAIL-, PASSAGIERS- EN
VRACHTBOOTDIENST
HOLLAND—JAVA vice versa
via SUEZ KANAAL

JAVA—NEW YORK LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië en de
Oostkust van Noord-Amerika in
samenwerking met andere Maat-
schappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN
Geregelde dienst tusschen Neder-
landsch-Indië, Rangoon en Calcutta.

JAVA—PACIFIC LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië, Singa-
pore en de Westkust van Noord-
Amerika.

**NIJGH & VAN
DITMAR'S
UITGEVERS-MIJ**

ROTTERDAM
Wijnhaven 111-113
Tel. 7841-42-43-61

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied

**Het
Handelsblad**

**100
JAAR**

het familieblad
der beschaafde
kringen. Elke
adverteerder
weet wat dat
zeggen will

**Algemeen Handelsblad
Afd. Advertentiën - Amsterdam**

**v.ROSSEM'S
MILO
HAVANA MELANGE**

Nederlandsche Hypotheekbank
Opgericht te Veendam in 1890.

Directie: Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS.

Kapitaal f 4.000.000,—
Reserves ruim f 2.200.000,—
Hypotheke plm. f 54.000.000,—
Pandbrieven plm. f 51.000.000,—

**4 1/2 % Pandbrieven
à 99 1/2 %**

Bij omwisseling tegen uitgelote
pandbrieven is de koers 1/2 % lager.

**ROTTERDAMSCH
BANKVEREENIGING**
ROTTERDAM AMSTERDAM DEN HAAG
KAPITAAL f 50.000.000
RESERVE f 20.000.000

DEPOSITO'S
CHEQUE REKENINGEN MET RENTEVERGOEDING
ALLE BANKZAKEN

WIJ BEREIKTEN THANS HET IDEEAAL:

Kaartsysteem in Boekvorm

Kasten en laden onnoodig. Belangrijk
beter overzicht. Geen zoekraken of ver-
keerd opbergen. Alle nadeelen van
boeken en kaartsystemen vervallen. Ge-
schikt voor elke administratie. Vele
referenties. Brochure gratis.

Kantoorb. **HEBONA** Stationsw. 13^e
Fabriek, ZUTPHEN

R. MEES & ZONEN

A° 1720

Bankiers en Assurantie-Makelaars

ROTTERDAM

Safe-Deposit

**Bezorging van alle
Verzekeringen**

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM

Kapitaal f 5.000.000,—

Reservefonds f 1.000.000,—

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

direct opvorderbaar 2 %

met 10 dagen opzegging 2½ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden

OPEN EN GESLOTEN BEWAARGEVING VOLGENS REGLEMENT
SAFE-DEPOSIT.

RAADGEVEND BUREAU VOOR ORGANISATIE

Ir. V. W. VAN GOGH
HEERENGRACHT 125

Ir. ERNST HYMANS
AMSTERDAM

Verschenen:

De Vestigingsfactoren der Katoenindustrie in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika

door

Dr. J. WISSELINK

Prijs ingenaaid f 6.—

Gebonden f 7.50

Moge dit gave en rijpe werk de belangstelling vinden die het verdient. Wetenschap, industrie en arbeid zijn door de verschijning ervan gelijkelijk gediend.

Prof. VOLMER in
„De Naamlooze Vennootschap”.

Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers Mij. - Rotterdam.

Verschenen:

Florilegio de Prosistas Españoles

de los períodos romántico, realista, actual, con notas biográficas y con una breve historia de la literatura española, compilado y ampliamente anotado

POR J. B. KERPESTEIN

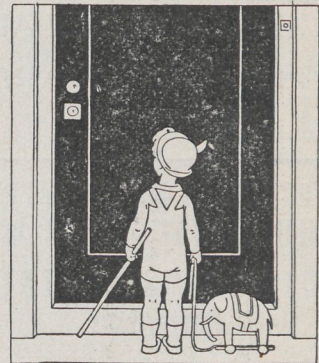
Profesor de la escuela superior de altos estudios comerciales, de la escuela superior técnica y de la escuela de comercio pública.

TOMO I y II

Prijs per deel f 3.25

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ—ROTTERDAM

OPEN HEM DE DEUR

NILMIJ
BIEDT DAARTOE DEN SLEUTEL:
VERZEKERING
VOOR
KINDERVERZORGING

'S-GRAVENHAGE
AMSTERDAM - UTRECHT

Utrechtsche Hypotheekbank Utrecht - Drift 17

Kapitaal f 5.000.000 Hypotheken f 47.000.000
Res. f 1.115.398,11⁵ Pandbrieven f 47.000.000

De Bank stelt beschikbaar:

4 1/2 % Pandbrieven
à 99 1/2 %

in stukken van
f 1000.—, f 500.— en f 100.—

DIRECTIE:

Mr. A. J. S. VAN LIER.
Mr. P. R. HOORWEG.

Het Betalingsverkeer

door J. F. HALKEMA KOHL

Handelseconomische
Boekerij — Deel II

Prijs f 1.90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Maatschappij — Rotterdam

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 25 JULI 1928

No. 656

INHOUD.

	Blz.
TWEDE INTERNATIONALE CONFERENTIE OVER DE AF- SCHAFFING VAN UITVOER- EN INVOER-VERBODEN door <i>F. M. Wibaut</i>	636
De grondslag der Indische agrarische wetgeving door <i>Prof. Mr. G. J. Nolst Trenité</i>	637
De praktijk van de Duitse Kartelverordening door <i>Mr. Dr. A. A. van Rhijn</i>	640
De Vrachtenmarkt gedurende het eerste halfjaar van 1928 door <i>C. Vermey</i>	642
De Indische middelen over April 1928.....	644
AANTEEKENINGEN:	
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië.....	645
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank.....	646
Posterijen, Telegrafie en Telefonie.....	646
Overzicht van de Indische middelen.....	647
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.....	646
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	647—649
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel. Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.****COMMISSIE VAN ADVIES:**

*Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco;
Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron
Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr.
Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.*

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*
 Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
 Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ont-
vangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zoo-
ver daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
rekening No. 6729.*

24 JULI 1928.

In den toestand van de geldmarkt kwam deze week
geen verandering. Particulier disconto was voor circa
4½ pCt. te plaatsen, terwijl de prolongatierente 3½
pCt., aan het einde der week 4 à 4½ pCt. noteerde.
Alleen callgeld was nog weder ruimer aangeboden en
kon ten slotte voor 2½ pCt. slechts moeilijk plaat-
sing vinden.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft
geen veranderingen van groote beteekenis te zien. De
post binnenlandsche wissels blijkt met f 3,6 miljoen
te zijn afgenomen; de beleeningen vertoonen een
teruggang van f 2,8 miljoen. Het renteloos voorschot
aan het Rijk werd in de afgelopen week geheel afge-
lost en maakte plaats voor een credit-saldo van de
schatkist ten bedrage van nagenoeg f 3 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde
hoogte. Het zilver vermeerderde met f 300.000,—. De
post papier op het buitenland en de diverse rekenin-
gen op de actiefzijde der balans stegen respectievelijk
met f 100.000,— en f 2,3 miljoen.

De bankbiljettencirculatie verminderde met f 12,3
miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen ver-
toon een teruggang van f 1,6 miljoen. Het beschik-
baar metaalsaldo klom met f 2,5 miljoen. Het dek-
kingspercentage bedraagt ruim 55.

* * *

De wisselmarkt was weder zeer stil. Dollars en Pon-
den waren iets meer aangeboden, vooral in het begin
der week, daarentegen waren Marken gezocht en kon-
den van 59,23 tot 59,32 verbeteren. In de overige wis-
sels kwam weinig of geen verandering.

LONDEN, 23 JULI 1928.

De positie in de geldmarkt was vrij gunstig verleden
week, met tegen het einde een neiging tot grotere
ruimte.

De goudvoorraad van de Bank van Engeland wordt
bij voortdurend met groote posten vermeerderd, zoo-
dat wij tot vóór den oorlog moeten teruggaan om op
vroegere dergelijke voorraden te kunnen wijzen. Daar
staat natuurlijk tegenover, dat zich vóór den oorlog
een zeer groot bedrag in goud in circulatie bevond,
welke stille reserve nu feitelijk niet meer bestaat. Des-
niettegenstaande zoude onder normale omstandighe-
den een dusdanig sterke positie van de Bank aanlei-
ding geven tot een disconto-verlaging. Maar bij de
verandering in de geldtoestanden in New York en
bovendien door de nabijheid van den herfst met zijne
grotere eischen aan de geldmarkt, is het zeer zeker
voorzichtiger om het officieel disconto zoo mogelijk
op eenzelfde peil te behouden. Het laat zich in ieder
geval aanzien, dat de katoenwissels niet, zooals ver-
leden jaar, aan de andere zijde van den Atlantischen
Oceaan gehouden zullen worden, maar weder op de
Europeesche markten zullen worden gediscoteerd.

Disconto, hoewel aanvankelijk vast, brokkelde later
in de week gestadig af tot 4 pCt.—4½ pCt., terwijl
heden algemeen op een prijs van 4 pCt. gewerkt wordt.

TWEDE INTERNATIONALE CONFERENTIE OVER DE AFSCHAFFING VAN UITVOER- EN INVOERVERBODEN.

De tweede internationale conferentie over de afschaffing van verboden en beperkingen bij den invoer en den uitvoer, van 3 tot en met 11 Juli jl. in Genève gehouden, heeft tot goede uitkomsten geleid. De aanvullende overeenkomst, welke moest volgen op de Conventie van 8 November 1927, werd door 27 Staten geteekend. De onderteekening door nog enkele Staten is alsnog te verwachten.¹⁾

De conventie van 8 November 1927 gaf aan de Statenleden van den Volkenbond en ook Staten niet-leden, die vóór 1 Febr. 1928 de conventie zouden geteekend hebben, de bevoegdheid om nog voorbehouden te maken ten opzichte van de handhaving van reeds bestaande invoerverboden en uitvoerverboden, die hun op grond van art. 6 der Conventie veroorloofd zouden zijn. Het 1e lid van dit artikel betrof uitzonderingen van tijdelijk karakter, slechts geldende voor enkele jaren. Het 2e lid van art. 6 betrof uitzonderingen van blijvend karakter. Hier ging het om de handhaving van verbod van uitvoer of invoer van bepaalde artikelen, wier opheffing voor bepaalde landen ernstige gevolgen zou hebben, doch welke handhaving voor het handelsverkeer met andere landen slechts van geringe beteekenis zou zijn.

Het kwam er nu dus op aan, welke voorbehouden nog zouden worden gemaakt op den voet van dit art. 6, 1e en 2e lid. De uitzonderingen reeds bij de Conventie van 8 November 1927 ten opzichte van uitvoeren invoerverboden toegestaan, en in een aanhangsel van de Conventie vermeld²⁾, waren van niet groote beteekenis. Het ging er nu om of het niet belangrijke karakter dezer uitzonderingen zou gehandhaafd blijven, ja dan neen.

Als uitkomst van de conferentie van 3—11 Juli gehouden, kan worden vastgesteld, dat inderdaad de uitzonderingen, gehandhaafd ten opzichte van uitvoeren invoerverboden weinig belangrijk zijn gebleven. Art. A. van de aanvullende Conventie bevat de opsomming van die, welke nog toegelaten werden: een uitvoerverbod van rozenstruiken voor Bulgarije. Een uitvoerverbod voor afval van ijzer en zink voor Chili. Een uitvoerverbod van merries voor hetzelfde land. Een uitvoerverbod van een eigenaardig soort fijne wol voor Portugal. Een uitvoerverbod voor kurkschors in geheel onbewerkten vorm voor hetzelfde land. Een uitvoerverbod voor ijzerafval voor Zweden. Een uitvoerverbod voor hopscheuten voor Tschechoslowakije. Alle vallende onder het 1e lid van art. 6, en dus van tijdelijk karakter. Voorts een uitvoerverbod van platina, edelsteen, paarden en koralen, bewerkt of onbewerkt, voor Estonie. Een uitvoerverbod van heliumgas voor de Vereenigde Staten van Amerika. Een uitvoerverbod van hars van denneboomen voor Portugal. En een uitvoerverbod van kwartsiet voor Tschechoslowakije, vallende onder par. 2 van art. 6, dus van duurzaam karakter.

Het zal bij niemand bestrijding vinden, dat de lijst dezer uitzonderingen de beteekenis der thans op 11 Juli aangevulde Conventie tot opheffing van in- en uitvoerverboden weinig heeft geschaad. Na de teekening der Conventie op 8 November 1927 mocht reeds worden vastgesteld, dat met het beginsel van in- en uitvoerverboden internationaal was gebroken. Het stond toen nog te bezien of de uitzonderingen, die door verschillende Staten zouden worden gemaakt, het principieel belangrijke karakter van de Conventie

¹⁾ De tekst van de eerste Conventie, tot stand gekomen 8 November 1927, werd opgenomen in „Economisch-Statistische Berichten” 16 November 1927. Eene „nabetrachting” over de beteekenis dezer Conventie van de hand van Dr. F. E. Posthuma komt voor in „Economisch-Statistische Berichten” van 30 November 1927.

²⁾ Zie E.-S. B. van 16 Nov. 1927, blz. 1015.

van 8 November 1927 zouden verzwakken of ondermijnen. Thans na de conferentie van 3—11 Juli kan worden vastgesteld, dat dit niet het geval is geweest. Men kan van de Conventie, zooals zij thans door de onderteekening van een zeer groot aantal Staten op 11 Juli tot stand is gekomen, zonder voorbehoud zeggen, dat zij met het stelsel van invoerverboden en uitvoerverboden in vrijwel het geheele internationale handelsverkeer heeft gebroken.

Deze beteekenis is zeer groot. Het geldt hier niet een handelsverdrag tusschen twee landen. Het geldt hier een algemeen en principieel verdrag tusschen reeds 27 landen. Wie slechts ten halve beseft, welke bezwaren zich voordoen bij zulk een waarlijk internationaal verdrag, dat op het geheele internationale handelsverkeer betrekking heeft, zal deze groote beteekenis ten volle begrijpen. Men kan ten opzichte van de beperktheid der regeling allerlei wijze opmerkingen maken. Zij betreft alleen de opheffing van invoerverboden en uitvoerverboden. De hooge invoerrechten blijven onverminderd bestaan. Zelfs werden in sommige landen nog invoerrechten verhoogd. Ook is er op de conferentie over een stelselmatige verlaging van invoerrechten met geen woord gesproken. Het zou uiteraard buiten de orde zijn geweest, en de uiterst welwillende voorzitter zou het nauwelijks hebben kunnen gedoogen.

Wie dus zegt, dat wij er nog niet aan toe zijn om eenige redelijke regeling van het internationale handelsverkeer als zeer aanstaande te kunnen zien, heeft gelijk. Hij heeft verscheidene malen gelijk. Ook wie zegt, dat de regeling ten opzichte van invoerverboden en uitvoerverboden niet het allermoeilijkste is van hetgeen in het ruilverkeer der volken moet worden bereikt. Inderdaad maar een bescheiden begin. Maar een bescheiden begin is ook een begin.

Intusschen, bij alle reden om zich te verheugen in de uitkomsten der conferentie van 3—11 Juli 1927 te Genève, die geleid heeft tot de aanvullende Conventie betreffende de opheffing van in- en uitvoerverboden, moet niet over het hoofd worden gezien, dat het thans aankomt op de ratificatie der overeenkomst. Immers de overeenkomst is wel door de regeringsgedelegeerden van reeds 27 Staten geteekend, maar moet nog door de parlementen van die Staten of door de machtdragers in landen, waar geen feitelijke Parlementen zijn, worden bekrachtigd. Het spreekt vanzelf, dat de thans tot stand gekomen Conventie slechts beteekenis kan hebben, slechts door de Staten, wier regeeringen en gedelegeerden haar hebben aanvaard, tot uitvoering kan worden gebracht, indien op een bepaald tijdstip blijkt, dat ratificatie, hetzij van den kant van alle Staten, die de Conventie onderteekenden, zal worden verkregen, hetzij van een zoodanig deel dezer Staten, dat het beheerschend internationaal karakter der overeenkomst niet twijfelachtig zou zijn.

De regeling van de voorwaarden voor de in werking treding der Conventie was in de conferentie van 3—11 Juli een moeilijk punt. Ten slotte luiden art. C en D, die dit onderwerp regelen, als volgt:

„De Hooge contracteerende Partijen zijn overeengekomen, dat als voorwaarde voor de in werkingtreding der Conventie moet worden gesteld, dat zij zal verkregen hebben de ratificatie of adhesie, bedoeld in art. 15 en 16 van de Conventie 8 Nov. 1927 van de zijde van ten minste 18 Staten, lid van den Volkenbond, of Staten, die geen lid van den Volkenbond zijn.

De ratificaties moeten zijn ingezonden (bij het secretariaat van den Volkenbond) vóór 30 September 1929.

Ieder der Hooge contracteerende Partijen is bevoegd om aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond op het oogenblik van de inzending harer ratificatie of adhesie mededeeling te doen, dat zij de in werking treding der Conventie voor zooveel haar betreft afhankelijk maakt van de ratificatie of adhesie van door haar genoemde andere Staten voorkomende in de lijst hieronder vermeld:

Duitschland.
Oostenrijk.
Vereenigde Staten van Amerika.
Frankrijk.
Groot-Brittannië.
Hongarije.
Italië.
Japan.
Polen.
Roemenië.
Het Koninkrijk der Serven, Kroaten en Slovenen.
Zwitserland.
Tschechoslowakije.
Turkije.

De Secretaris-Generaal van den Volkenbond zal aan ieder der Hooge contracteerende Partijen van elke ratificatie of adhesie, die is geregistreerd, onverwijld kennis geven met vermelding der aanwijzingen, die er aan zijn toegevoegd in aansluiting aan de voorafgaande alinea.

Op 31 October 1929 zal de Secretaris-Generaal van den Volkenbond aan alle leden van den Volkenbond en aan Staten niet-leden, in wier naam de Conventie is geteekend of in wier naam adhesie is verleend op grond van art. 16, mededeeling doen van de ratificaties, die zijn ingezonden en van de adhesies, waarvan mededeeling is gedaan vóór 30 September 1929.

Art. D.

Indien uit deze mededeeling van den Secretaris-Generaal van den Volkenbond bedoeld in de laatste alinea van het voorafgaande artikel komt vast te staan, dat de voorwaarden, gesteld in de drie eerste alinea's van het voorafgaande artikel en van het bijgevoegde protocol, op 30 September zijn vervuld, zal de Conventie den 1en Januari 1930 in werking treden.

Doet dit geval zich niet voor, dan zal worden gehandeld in overeenstemming met de slotalinea van art. 17 van de Conventie." (Deze slotalinea opent de mogelijkheid voor nader overleg, allicht in den vorm eener nieuwe conferentie tusschen de Staten, die dan ratificatie zullen hebben verleend ten opzichte van hare in werkingtreding).

Het stelsel door de Conferentie aanvaard stelt zich op het standpunt, dat het voor de regeeringen en parlementen van vele Staten niet mogelijk zal zijn zich ten opzichte der ratificatie zonder meer te binden, indien zij niet weten, dat aangewezen andere Staten voor hun handelsverkeer van bijzonder belang eveneens tot ratificatie der Conventie zullen overgaan. Het stelsel, door art. C. aanvaard, het is duidelijk, wordt beheerscht door de opvatting, dat voor vele Staten het besluit om tot ratificatie over te gaan niet uitsluitend kan worden gerechtvaardigd door de voorstelling, dat de belangen van het internationale handelsverkeer zonder meer en onvoorwaardelijk ratificatie gebiedend moeten maken. Het stelsel is de erkenning van de gedachte, dat op zulk een algemeen onvoorwaardelijke ratificatie niet te rekenen valt.

Er zal wel van niemand worden verlangd zich te verheugen over de werkelijkheid, die de gedachte, welke dit art. C., regelende de in werkingtreding der Conventie, beheerscht. Het is evenwel vooralsnog een werkelijkheid, die dient te worden aanvaard.

De Nederlandsche delegatie bleek ter Conferentie de voorkeur te geven aan een ander stelsel. Zij stelde voor, dat ten opzichte van de in werkingtreding der Conventie slechts zou worden bepaald, dat een zeker aantal Staten moest hebben geratificeerd. Zij noemde voor dit aantal 20. Zij was ook bereid over een aantal van 22 te spreken. De gedachte van welke haar voorstel uitging was deze, dat indien 22 of 20 of misschien zelfs 18 Staten de Conventie zonder meer ratificeerden, deze van voldoende beheerschende beteekenis zou zijn om ook zonder meer in werking te kunnen treden. Werd die ratificatie niet bereikt, dan zou in de opvatting van de Nederlandsche delegatie de toepassing van de slotalinea van art. 17, practisch het bijeenroepen eener nieuwe conferentie, aangewezen zijn geweest. De

Conferentie echter gaf de voorkeur aan het stelsel, zoo als het thans in art. C. van de aanvullende Conventie is neergelegd.

De hoop van alle onderteekenaars der Conventie gaat nu in de richting, dat bij de vervulling der voorwaarden voor de in werkingtreding door de Conventie geformuleerd zich geen moeilijkheden zullen voordoen.

In dezen gedachtengang zal dus inderdaad met ingang van 1 Januari 1930 kunnen worden gezegd, dat de economische wereld met uitvoerverboden en invoerverboden heeft gebroken. In deze verwachting kan men vragen: wat volgt? Voor hetgeen volgen moet is de hoop op den Volkenbond gevestigd met zijn Economisch Comité, en het Raadgevend Economisch Comité, dat hieraan ter zijde werd gesteld.

F. M. WIBAUT.

DE GRONDSLAG DER INDISCHE AGRARISCHE WETGEVING.

Aneta-telegrammen van de maand Mei brachten het bericht, dat te Batavia eene commissie is ingesteld met opdracht de vraag te beoordeelen, of en zoo ja, waarom en hoever het uit een principieel oogpunt gewenscht moet worden geacht, het *domeinbeginsel* als grondslag voor de agrarische wetgeving los te laten. De commissie zal daarbij moeten aangeven, van welke beginselen de agrarische wetgeving dan zal moeten uitgaan. Voorts moet zij in hoofdtrekken mededeelen, welke veranderingen uit legislatief oogpunt en met het oog op de practijk aan een eventuele loslating of wijziging van dien grondslag verbonden zijn.

Tot zoover het bericht, dat na de beraadslagingen over dit onderwerp in den Bataviaschen Volksraad en de houding dienaangaande van de Regeering niet al te zeer verrast. Het protest tegen het domeinbeginsel dateert trouwens niet van vandaag of gisteren.

Laten we eerst even nagaan, welk bezwaar men heeft tegen een beginsel, dat zoo voor de hand ligt en dan ook van ouds is toegepast, lang voordat het door de wet gesanctionneerd was.

De domeinverklaring van de woeste gronden berust op een algemeen rechtsbeginsel, dat eenvoudig hierop neerkomt, dat men aan den Souverein de beschikking toekent over de gronden, waarop niemand recht van eigendom kan doen gelden, of een daarmee naar de adat overeenkomend inheemsch recht, door ontginning of ander regelmatig, duurzaam gebruik van den grond verkregen.¹⁾ Een principieel, dat na de loslating van het Gouvernementscultuurstelsel en bepaaldelijk na de formulering ervan in de agrarische wetgeving van 1870, de grondslag is geworden, waarop de particuliere uitheemsche landbouwnijverheid de ontginning van woeste gronden, op Java zoowel als in de buitengewesten, op zoo grootsche schaal ter hand heeft kunnen nemen.

Het bezwaar nu tegen deze Landsdomeinbepaling vindt zijn grond hierin, dat de inheemsche bevolking ook nog zekere adatrechten doet gelden op de nog niet ontgonnen gronden buiten het door ontginning en ander regelmatig gebruik verkregen dorpsgebied.

De bevolking is nl. van ouds gewoon geweest om op allerlei wijze partij te trekken van die woeste gronden. Ze breidt daar niet slechts geleidelijk haar ontginningen uit, maar ze zamelt er ook de producten in van de bosschen, jaagt en vischt er, legt er vluchtige, weldra

¹⁾ Ik laat, om niet te uitvoerig te worden, de practisch onbelangrijke, historisch te verklaren omstandigheid rusten, dat het Landsdomeinrecht in theorie zich ook uitstrekt over de hier bedoelde inlandsche gronden. Dit is *graue Theorie*, want de wet ontzegt het Gouvernement uitdrukkelijk elk recht van beschikking over dit deel van het domein, anders dan volgens de procedure van onteigening ten algemeenen nutte, precies zooals dat voor Europeeschen eigendomsgrond is vastgesteld. Vandaar de gebruikelijke splitsing in „onvrij” domein, waarover het Gouvernement geenerlei beschikking toekomt, dat dus feitelijk geen domein is en daarom tot een malle fictie is geworden; en het „vrij” domein, het reële domein over de woeste gronden, waarop het bij de beginselvraag in werkelijkheid alleen aankomt.

weer verlaten beplantingen aan, kortom ze beschikt in volle vrijheid op haar primitieve zorgeloze wijze over al wat de uitbundige Oostersche natuur ook buiten het regelmatig gebruikte kamponggebied haar oplevert.

Deze gewoonte is als alle adat van lieverlede tot een soort van recht geworden, vooral toen de verschillende dorpsgemeenschapjes geleidelijk onderling zekere grenzen gingen aannemen, ontleend meest aan de natuurlijke gesteldheid van het terrein, waarbinnen ieders leden deze vrijheden zouden mogen uitoefenen.

Bij de schaarschte der bevolking en den overvloed van woeste gronden, behoefde men bij het uitzetten van die grenzen — dit „uitzetten” vooral niet in letterlijken zin te nemen! — niet zuinig te wezen. En zoo vindt men, vooral in vele streken der buitengewesten een bijna groteske wanverhouding tusschen de zeer kleine dorpjes met hun gering zielental en de enorme uitgestrektheid van het daarbij getrokken publieke „gebied”. In den regel sluiten die territoiren bij elkaar aan en zoo is, wanneer men al te schaars bevolkte streken buiten beschouwing laat, het gebied van vrijwel heel Ned.-Indië van inheemsch standpunt bezien, bij de een of andere inlandsche rechtsgemeenschap ingedeeld.

En ziehier nu het bezwaar tegen de domeinbepaling: zij verklaart tot domein van den Lande, kent aan den Ned.-Indischen Souverein het recht van beschikking toe over grond, welke volgens de adat dan toch tot de een of andere inheemsche rechtsgemeenschap „behoort”.

Dit bezwaar schijnt aannemelijk, maar is het in geen deele.

Ik had reeds meer dan eens gelegenheid te betoogen,¹⁾ dat de tegenstanders van het Indisch domeinrecht deze groote vergissing begaan, dat zij het door de inlanders uitgeoefend recht op den publieken grond, waarover nog niet duurzaam is beschikt, op ééne lijn stellen met het aan onzen eigendom gelijkwaardig recht op den grond, welke door ontginning als anderszins bepaaldelijk in bezit is genomen. Men kent zodoende aan dat wijde dorpsgebied onwillekeurig het karakter toe van de — binnen redelijke grenzen beperkte — Westersche gemeenten en vordert voor die enorme, onder zoo gansch andere omstandigheden tot stand gekomen Oostersche territoiren geheel ten onrechte een gelijke onaantastbaarheid op als naar het Nederlandsch staatsrecht met reden aan de gemeenten in het moederland gewaarborgd is.

Bij een juiste staatsrechtelijke beschouwing kan dat door de inheemsche dorps- of juist misschien kleine staatsgemeenschapjes onderling aangenomen recht van beschikking over de woeste gronden tegenover de later erkende Westersche overheid nimmer als een door deze te eerbiedigen recht in het geding worden gebracht. Zelfs kan het geen plaats worden aangewezen onder de inheemsche gemeente-autonomie, omdat het door zijn wanverhouding tot de geringe dorpsgemeenschap de „huishoudelijke belangen” van de gemeente verre te buiten gaat.

Slechts wie, wat adat is of was, *à tort et à travers* geëerbiedigd wil zien, kan aan de hier besproken begrenzing der indonesische rechtsgemeenschappen een argument ontleenen tegen de verklaring der woeste gronden tot Landsdomein.

Wanneer men echter den toestand niet uitsluitend van een inheemsch standpunt beziet, niet slechts vraagt naar wat ongerepte indonesische adat is, doch, zoals na drie eeuwen koloniseerens toch wel ons goed recht is, zich plaatst op *Nederlandsch-Indisch* standpunt, dan kan men bezwaarlijk erkennen een plicht van ons Gouvernement tot eerbiediging, niet slechts van het door de bevolking feitelijk geoccupeerd gebied, maar mede van bijna heel het nog niet in cultuur gebrachte Indisch territorium.

De koloniale regeringspraktijk heeft dit dan ook

nooit gedaan. Van stonde aan, na de prijsgeving in beginsel van het terecht veroordeelde Gouvernements-cultuurstelsel, toen het er op aankwam om het onafzienbaar veld der onontgonnen Indische gronden zoveel mogelijk door de uitheemsche landbouwnijverheid in cultuur te doen brengen, hebben de verantwoordelijke staatslieden — hoezeer ook toen reeds strikte eerbiediging van de volksrechten op den voorgrond stond — zich op het standpunt gesteld, dat de beschikking over de nog niet bij de bevolking in bezit zijnde gronden, van rechtswege toekwam aan den Souverein over deze landen. Zoo werd het ook in beginsel aangenomen in de Indische grondwet, het regeringsreglement van 1854 en daarna in meer uitgewerkten vorm vastgesteld in de thans nog van kracht zijnde agrarische wetgeving van het jaar 1870.

Nu is het ongetwijfeld mogelijk om aan de parlementaire geschiedenis van die jaren meer dan een uitspraak te ontleenen, waarbij men met een beroep op de bovenaangeduide adatgebruiken het soeverein beschikkings- of domeinrecht van ons Gouvernement in twijfel trok of zelfs kortweg ontkende. Maar steeds was toch het eind van de historie, dat het gouvernementeel standpunt de overhand behield en practisch werd doorgevoerd. Dat kon ook niet anders en het behoefde niet anders.

Het kon niet anders, omdat er eenvoudig niet te denken viel aan het toekennen aan de primitieve inheemsche dorpsgemeenschapjes van een beslissende stem inzake de aanwending van de krachten van den Indischen bodem door Westersch kapitaal en Westersch intellect.

Het behoefde ook niet anders, omdat er in de wijze van vorming der exorbitante adat-territoiren geen redelijke grond te vinden was om den „rechthebbenden” zulk een invloed, ver boven de kracht, te verschaffen. Doch vooral ook behoefde het niet anders, wijl het leggen van de teugels in handen van het Indisch Gouvernement, in het minst niet beteekende ontneming aan de bevolking van de gelegenheid om op hare wijze van de uitgestrekte woeste gronden alle mogelijke profijt te trekken, zooals zij van ouds gewoon was geweest dat te doen. Integendeel; naar mate het gebruik van de onontgonnen gronden van Gouvernementswege geordend werd, kwam dit vooral ook den inboorling ten goede!

De uitnemende liberale staatsman Fransen van de Putte, wien men een open oog voor de rechten der inheemsche bevolking van Indië niet zal ontzeggen, heeft het zoo duidelijk en eenvoudig gezegd ter gelegenheid van zijn Ontwerp-Cultuurwet van 1865. Deze bewindsman aarzelde niet om Indië's onontgonnen terreinen tot domein van den Staat te verklaren. Ook hem was natuurlijk de adat bekend met betrekking tot „de woeste of nog niet in cultuur gebrachte gronden”... waarvan „de dessabewoners gebruik maken voor weiden of rotan snijden enz.”. Maar, zoo merkte hij vooreerst terecht op: „aan dat gebruik wordt de grond, welke ontgonnen wordt, onttrokken”; daarmede in een paar woorden aangevend het naar de adat bestaande principieele onderscheid tusschen het recht verkregen op ontgonnen grond en het recht om van de woeste gronden op allerlei wijzen gebruik te maken. Het laatste wijkend voor het eerste. Doch dan zegt deze overtuigde voorstander van het Landsdomeinrecht verder van laatstbedoeld adatrecht: „het gebruiksrecht kan evenwel geëerbiedigd worden, al wordt aan den Staat de eigendom toegewezen. Zoo wordt op dit oogenblik de zaak beschouwd, en het ontwerp bedoelt geene veranderingen ten nadeele der inlandsche bevolking.”¹⁾

Ziehier met een enkel woord de werkelijke toestand klaar aangeduid, zooals die zonder eenig bezwaar voor de bevolking destijds bestond en... op den huidigen dag nog immer bestaat. Want aldus werd die vastge-

¹⁾ O.a. Kol. Tijdschrift Sept. 1923 en Nov. 1926.

¹⁾ „Handelingen” van deze Ontwerp-Cultuurwet dl. 2 blz. 187/8.

legd in de ten slotte aangenomen agrarische wetsvoor- drachten van Minister de Waal in 1870, met hare domeinbepaling en met hare eerbiediging van de volksrechten.

Wat wil men dan nu met de loslating van het domeinbeginsel als grondslag voor de agrarische wet- geving van Indië? Wat is er sedert 1870 veranderd, dat zulk een principieele wijziging van onze agrari- sche politiek zou wettigen?

Het groote doel van 1870, krachtige bevordering van de uitheemsche landbouwnijverheid met gelijk- tijdige beveiliging van reële volksrechten en -belan- gen, wordt gestadig en met den besten uitslag nage- streefd. Niemand, die onbevooroordeeld den toestand van land en volk gadeslaat en niet zich blind staart op fouten, die voor en na wel eens in het bestuursbe- leid gemaakt zullen zijn, zal dit in twijfel trekken. Waarom dan van politiek te veranderen?

Zeker, men kan zonder bezwaar radicaal breken met het fictieve domeinrecht over de eigenlijke be- volkingsgronden. Dat traditioneele „onvrij” domein heeft geen zin, had dit in 1870 en zelfs in 1854 al niet meer. Maar het reële domein der nog niet in cul- tuur gebrachte gronden, kan ook dat gemist worden?

Er is gezegd, dat de domeinconstructie als zoodanig verouderd, verlept, archaisch is. Met een beroep op den Nederlandschen staatsrechtsgeleerde, wijlen Prof. Struycken, heeft men betoogd, dat de gemeenschap in geval van beschikking over den grond voor het ge- meenschappelijk belang, geen gebruik maakt van een eigen subjectief recht op het grondgebied, maar dat zij dan de algemeene gezagsordering over de daarin begrepen personen doet gelden. Het is mij best. Maar ik zou dan toch willen opmerken, dat wat in Neder- land archaisch moge heeten, in Indië met zijn in zoo menig opzicht nog middeleeuwsche toestanden, nog zeer wel van pas kan wezen. Met het domeinrecht schijnt dit inderdaad het geval. Practisch is het stel- lig, om de beschikking over de Indische woeste gron- den op zulk een recht te doen steunen, omdat men zodoende de positie van den grooten landbouw- ondernemer en zijne verhouding tot het Gouvernement op slag vastlegt binnen het bekende kader van het Europeesch burgerlijk recht.

Maar dit is ten slotte bloot een vraag van juridische elegantie. Wil men de gouvernementeele beschikking over de woeste gronden in een modern pak steken, nog eens, het is mij best. Doch door zulke formeel- juridische overwegingen mag de groote beginselvraag zelve niet verdoezeld worden, de vraag:

Wil men het recht van beschikking over de Indi- sche woeste gronden — in welken vorm dan ook — in beginsel aan het N.-I. Gouvernement laten, of wil men dat recht overbrengen bij de inheemsche dorps- gemeenschapjes?

Op deze vraag zal wie zich verantwoordelijk voelt voor den goeden gang van zaken in onze kolonie, een onomwonden antwoord moeten geven.

Voor den objectieven beschouwer, ik herhaal het, is er geen enkele reden om de vraag in laatstgemelden zin te beantwoorden. Thans minder nog dan een halve eeuw geleden, nu de vruchten van het Gouvernements- beheer zoo duidelijk aan den dag zijn getreden, ook voor de bevolking zelve, en nu onze bestuurstaak in dezen meer en meer van internationale beteekenis wordt.

Maar wie wil dan wel een beslissing in anderen zin?

Van ouds reeds zijn er stemmen in dien geest ver- nomen van bestuursambtenaren, bij wie de sympathie voor de adat van de bevolking in wier midden zij leef- den en werkten een ruimer blik op algemeene verhou- dingen en belangen in den weg stond. Maar tegen- over dezulken kon de Indische regeering — zooals de Gouverneur-Generaal Pijnacker Hordijk nog in 1890 aan het opperbestuur schreef — „haar met betrekking tot den woesten grond ingenomen standpunt steeds krachtig handhaven, uit overweging dat uit een staats-

rechtelijk oogpunt het recht van beschikking van hoofden of bevolking naast de souvereine rechten van het Gouvernement niet bestaanbaar is”,

Sedert echter is die eenzijdige adatricting sterker op den voorgrond getreden en heeft men haar weten- schappelijker toegerust. Met name geldt dit ten aan- zien van het gebruik, dat de bevolking van de wijde woeste gronden maakt. Voor de eenvoudige en duidel- ijke voorstelling van Frans en van de Putte heeft men in de plaats gesteld die van een „specifiek indone- sisch beschikkingsrecht”, dat allen grond, bebouwd en onbebouwd, binnen de willekeurig aangenomen gren- zen, gelijkelijk zou omvatten. De oude miskenning van het onloochenbaar principieel verschil van recht op ontgonnen en voor ontginning en ander gebruik vrij liggenden grond is gebleven, maar ze is nu a.h.w. op- gelost in de nieuwe constructie met hare nieuwe be- naming van het alomvattend indonesisch beschik- kingsrecht. De onaantastbaarheid, welke wet en prac- tijk in hoofdzaak alleen waarborgen aan het met onzen eigendom overeenkomend inlandsch grondrecht, wordt aldus ook uitgestrekt tot de woeste gronden, waarvan de bevolking naar de adat op meerbedeelde wijze ge- bruik maakt.

Het aldus naar voren schuiven van adatopvattingen eener ongerept inheemsche samenleving moest op den duur zijn invloed wel doen gelden. Incidenteel kwa- men er af en toe al plaatselijke regelingen voor, waar- bij meer dan redelijk was, geofferd werd aan de adat- gedachte. Toch bleef de hoofdlijn: toepassing van het oude, immers noodzakelijke domeinbeginsel, al wordt aan de kracht van het regeeringsstandpunt, waarop de Gouverneur-Generaal Pijnacker Hordijk nog kon roemen, door de nieuwe richting ernstig afbreuk ge- daan. Een hinderlijke tweeslachtigheid in het agrari- sch beleid is daarvan ongetwijfeld het gevolg. Een weifelen tusschen rede en vermeend recht.

Daarbij komt nu nog — en dit maakt een zuivere beslissing vooral niet lichter — dat „de politiek” haar woord hier mee komt spreken. Het is toch duidelijk, dat het zoo wetenschappelijk voorgedragen exorbitante volksbeschikkingsrecht over de woeste gronden won- derwel past in de kraam van diegenen onder de na- tionalisten der laatste jaren, die den historischen, heel de Indische samenleving overheerschenden in- vloed van het Nederlandsch element, liefst maar negeeren.

Van tweërlei zijde komt derhalve de drang om aan dit grootendeels fictieve volksrecht de daaraan toe- gedachte eerste plaats in de agrarische wetgeving in te ruimen en dus het Landsdomeinrecht „los te laten”, geheel of gedeeltelijk.

Aan dien dubbelen drang heeft de Regeering nog wel niet toegegeven door de instelling der bewuste commissie, maar ze deed daarmede toch al een stap in die richting. Van groot belang is nu de vraag, of die Commissie het onderwerp met den vereischten „ruim- men” blik zal behandelen? Zal zij de zaak bezien, niet vóór alles uit een indonesisch oogpunt, zooals dat rechtzinnigen adatjuristen en extremen nationalistien lief is, maar van het zooveel ruimer Ned.-Indisch standpunt, dat eene redelijke bevrediging van in- heemsche rechten en belangen stellig mede omvat, ja zelfs vooropstelt?

Er is reden tot twijfel. Vooreerst heeft het toegeven aan indonesische eischen — wat iets anders is dan eischen der inheemsche bevolking van Ned.-Indië — al dadelijk den schijn van rechtvaardigheid voor zich.

Maar ten andere denk ik aan het ten vorigen jare verschenen opstel in het Indisch Tijdschrift van het Recht dl. 125 getiteld: „Het beschikkingsrecht der indonesische rechtsgemeenschappen”. De auteurs, de Bataviasche hoogleraren Logemann en Ter Haar, beiden deel uitmakend van de thans ingestelde com- missie, zijn in dat artikel met kracht van talent en overreding voor het ongerept behoud van het volks- beschikkingsrecht opgekomen en zij besluiten hun pleidooi, dat sterker schijnt dan het is, met de stel-

lige uitspraak, dat de erkenning van dit recht in de agrarische wetgeving meer dan iets anders noodig is „als steun voor reëel en rechtvaardig bestuur der ambtenaren, als steun ook voor reëele en rechtvaardige regeeringspolitiek”.

Reëel en rechtvaardig. Het kan wellicht van nut zijn hier te herinneren aan de m.i. stellig reëele en niet minder rechtvaardige beschouwing, welke in een hoofdartikel van de N.R.Ct. van 28 Januari jl. (Avondblad D) gewijd werd aan de beteekenis van het Westersch kapitaal in Indië. De schrijver stelde daarbij voorop — ik bepaal me tot de voor ons onderwerp vooral van belang zijnde buitengewesten — dat: „een oppervlakte van ruim 65 maal de grootte van ons land door niet meer dan 1½ maal de bevolking van ons land wordt bewoond,”

en vervolgt dan:

„Het geweldige probleem der ontginning van de aan volk zoo arme buitengewesten en van de onontwikkbare transmigratie van Java's teveel naar de onderbevolkte streken daarbuiten zal alleen door het Westersch kapitaal kunnen worden opgelost. Hiermede is niet de volle beteekenis van dit kapitaal voor Indië's ontwikkeling geteekend, maar hiermede is een onderdeel der werkzaamheid van dat kapitaal aangewezen, dat op zichzelf beschouwd niet minder dan gigantisch is, en dat in de welvaart van Indië een factor vormt, welks gemis eenvoudig niet te denken ware. Indien thans in gebieden van Sumatra, Borneo, Celebes — Sumatra in de eerste plaats — onbewoond oerbosch en moerasland tot in het diepste binnenland herschapen wordt in vruchtdragende landouwen en dus onschatbare nieuwe oeconomische waarden te voorschijn worden gebracht, dan danken land en volk hun aandeel hierin aan de financiële, technische en organisatorische krachten, waarover het Westersch kapitaal beschikken kan.”

Men stelle tegenover deze beschouwing en vooral tegenover de vooraf gegeven onloochenbare cijfers — toegegeven, dat deze de globale verhouding aanwijzen, niet die voor elk onderdeel der buitengewesten — de opvatting van realiteit en rechtvaardigheid der adammen en der politici. Men toetse hieraan hun nomenclatuur en hunne leuzen. Men vrage zich met deze cijfers voor oogen af, of termen als: „voedingsgebied”, „voorraadschuur”, „een voor de behoeften der gemeenschap en hare leden gesloten beschikkingskring” en dergelijke in de hedendaagsche adat-litteratuur gebruikelijke omschrijvingen reëele uitdrukkingen zijn ter aanduiding van het onmatig adatgebied, dat de inlandsche kampongs voor hunne primitieve doeleinden onderling zich gereserveerd hebben.

Men overdenke deze cijfers en wat zij uitdrukken op Sumatra, Borneo, Celebes; kleine kampongs door een luttele bevolking bewoond met daarbuiten een onafzienbaar veld van onontgonnen gronden, dat wegens zijn uitgestrektheid door de „rechthebbende” bevolking nog in geen reeks van geslachten in bewerking zal kunnen genomen worden; waar de inboorling zich ertoe bepaalt, natuur- en boschmensch als hij is, om tot ver in den omtrek — zijn gebied! — wat vluchtig profijt te trekken van gronden en bosschen. En als dat profijt hier en daar belangrijker is gaan worden, dan is dat steeds te danken aan de door onze Westersche werkzaamheid geschapen mogelijkheid van verkoop, vervoer, verschepping en wat dies meer zij.

Aan den anderen kant: de „onschatbare, nieuwe oeconomische waarden” ten bate ook van „land en volk”, welke in het adatgebied te voorschijn worden gebracht, niet door de inheemsche bevolking, maar door „de financiële, technische en organisatorische krachten, waarover het Westersch kapitaal beschikken kan”. Waar is de rechtvaardigheid, die het terrein van deze „gigantische” werkzaamheid zou toewijzen aan den inlander, die het niet, onthouden aan den Westerschen kolonist, die het wel bewerken kan?

Wat anders dan leuzen zonder inhoud zijn in het licht van deze waarheden, in „de politiek” gaarne gebezigde termen als „het patrimonium van het Indische volk”, „het recht van den Indonesiër op zijn geboortegrond” en zoo meer, ter aanwijzing *mede* van het uitgestrekte onbewoonde Indisch gebied? De dorre

alangalangvelden, droeve vrucht van den niets ontzienden inheemschen roofofbouw, het vaderlijk erfgoed van den inboorling? De onafzienbare woestenijen ver buiten de kleine kampongs, zijn geboortegrond?

Reëel en rechtvaardig. Dat was en is de regeeringspolitiek, die nu al 70 jaar lang het groote beginsel hooghoudt, dat de inlandsche landbouw niet zijn plaats inruime voor dien van den niet-inlander; de politiek, die het werkelijke patrimonium, den waren geboortegrond der inheemsche bevolking, met breedheid toegemeten, tegen elke inbreuk beschermt. Een politiek, die echter daarnevens, in het volle bewustzijn van Hollands goed historisch recht en van Hollands internationalen plicht, de beschikking over de enorme uitgestrektheid van Ned.-Indië's ongecultiveerde gronden in handen legt van onze door de inheemsche bevolking erkende en als een zegen aanvaarde Overheid. Zoo alleen kan de gigantische taak, welke daar te verrichten valt, naar behooren worden vervuld. Ten bate van moederland en kolonie beide; ten bate zeker mede van den inboorling.

In deze beproefde en alom geroemde domeinpolitiek eene principieele verandering te brengen heeft inderdaad geen zin. Men late de inheemsche bevolking vrijheid van ontwikkeling en bevordere die, in eigen sfeer. Haar ook daarbuiten, in onze koloniale sfeer een overwegenden invloed toe te kennen, zou elken reëelen grond missen. Het zou geen recht, maar onrecht zijn.

Het zou bovendien reëele *beteekenis* missen.

Want dit staat wel vast: mocht de nieuwe adatleer zegerieren, dan zal ook hier, als immer, de natuur sterker blijken dan de leer. Dan moge bij de wet in beginsel het recht van beschikking, het recht van beheer over de woeste gronden aan de bevolking worden toegekend; in feite zal de Regeering, zal het Bestuur verordenen, wat er te dien aanzien te verordenen valt; ja zullen zij dit moeten doen, zoo men het groote koloniale werk niet schromelijk wil verwaarloosd zien. Wat men geeft met de eene hand, zal men noodwendig met de andere terugnemen. De schijn zal worden gediend, de realiteit zal verre zijn.

Er is maar één weg. Die weg is niet loslating, maar handhaving van het domeinbeginsel, hoe dan ook gefatsoeneerd. Krachtige en consequente, ruitelike en ruimhartige handhaving van het beginsel. Zoo toegepast, zal het bij de goedgezinde bevolking zelve geen verzet ontmoeten. Thans zoomin als voorheen.

G. J. NOLST TRENITÉ.

Amersfoort, Juni 1928.

DE PRACTIJK VAN DE DUITSCHE KARTELVERORDENING.

De vraag of een wettelijke kartelregeling voldoet aan de gestelde verwachtingen kan het beste worden beantwoord door kennis te nemen van de practijk, waartoe zij heeft geleid. Blijkens het overzicht, door C. Lammers in 1927 voor den Volkenbond samengesteld, zijn van de Europeesche staten alleen Noorwegen en Duitschland tot het invoeren van een kartelwet overgegaan.

De Deutsche Kartelverordening dateert van 2 November 1923 en vigeert dus bijna drie jaren langer dan de Noorsche wet, welke 1 Juli 1926 in werking trad. Waar het kartelwezen zich bovendien juist in Duitschland, o.a. tengevolge van de oorlogsomstandigheden, buitengewoon sterk heeft ontwikkeld¹⁾, daar is het o.i. wel van belang eens kennis te nemen van de resultaten, waartoe het ingrijpen der Overheid hier heeft geleid.

Over de totstandkoming der Kartelverordening slechts een enkel woord. Bij het ontwerpen der veror-

¹⁾ In het midden van 1925 schatte de Deutsche Regeering het aantal kartels op 3000. Een deskundige als Dr. Max Metzner acht intusschen dit getal te hoog en meent, dat het op ongeveer 2000 moet worden gesteld. (Kartellen und Kartellpolitik, 1926, pag. 17.).

dening waren de meeningen zeer verdeeld. Aan de eene zijde stonden zij, die een uiterst streng optreden verlangden, aan de andere zijde zij, die hoogstens enkele bezwaren wilden ondervangen. Het was noodzakelijk tusschen deze beide uitersten een compromis te treffen en de inhoud der artikelen draagt daarvan duidelijk de sporen. Dat bij zooveel verschil van meening niet werd gerust alvorens overeenstemming was bereikt, moet worden toegeschreven aan den sterken aandrang der verbruikers, die de prijsstijgingen, welke een gevolg waren van Duitschland's economische ineenstorting, aan de kartellen weten.

Intusschen hebben toch ook nog andere oorzaken een rol gespeeld. In zijn boek „Die Grundzüge des neuen deutschen Kartellrechts¹⁾” wijst Dr. Arno Blum op het feit, dat omstreeks 1923 meerdere groote ondernemingen in de „Schwerindustrie” zich door de banden van het kartel in hun expansiezucht belemmerd gevoelden, waarom een verslapping van den kartelband hun niet onwelkom was. En uiteraard werden de pogingen der regeering ook gesteund door de producenten, die zich buiten het kartel hielden, diengevolge met de economische machtsmiddelen van het kartel kennis maakten en daarvan de nadeelige gevolgen ondervonden.

Het succes der „Einigungsstelle”.

Aan den Reichswirtschaftsminister wordt in de Kartelverordening een uitgebreide taak toevertrouwd. Intusschen heeft men blijkbaar wel gevoeld, hoe moeilijk het voor de Overheid is, uit te maken wie in den kartelstrijd gelijk heeft. De Minister althans kan eerst een ander college laten optreden. Hij kan een kartelgeschil, dat bijv. ontstaat tusschen een fabrikant en een groothandelaar of bijv. tusschen een groothandelaar en een kleinhandelaar verwijzen naar een „Einigungsstelle”, welke moet trachten het conflict op te lossen. Die „Einigungsstellen” zijn bemiddelingsorganen, welke reeds vóór de totstandkoming der Kartelverordening met medewerking der regeering o.a. door de groote organisaties van de Deutsche industrieelen en van de Deutsche groothandelaren waren tot stand gebracht. De Kartelverordening heeft dus op dit punt aangeknoopt bij hetgeen het particulier initiatief reeds in het leven had geroepen.

De poging om deze organen bij de wettelijke regeling van het kartelwezen in te schakelen, heeft blijkbaar succes gehad. Dr. Hauszmann en Dr. Hollaender deelen in hun commentaar op de Kartelverordening²⁾ mede, dat minister en bemiddelingsorgaan na eenige aanvankelijke strubbelingen, thans „fast reibungslos” met elkander samenwerken. De bemiddelingsorganen brengen van hun werkzaamheden verslag uit aan den minister. Deze heeft dan nog altijd de bevoegdheid in te grijpen. Maar dan zal zijn taak in menig geval door den vóór-arbeid van het bemiddelingsorgaan aanmerkelijk zijn verlicht.

De samenstelling van het kartelgerecht.

Gaat de Minister tot ingrijpen over, dan kan hij o.a. bij het „Kartelgericht” een voorstel doen om een bepaalde kartelovereenkomst of een bepaald kartelbesluit nietig te verklaren.

Aan het Kartelgerecht is de interpretatie van het belangrijkste deel der verordening toevertrouwd. Van zijn jurisprudentie zullen wij dan ook straks nader moeten kennis nemen. Daarom worde hier even de samenstelling in herinnering gebracht.

Men meende de behandeling van deze bij uitstek economische materie niet aan de gewone rechterlijke macht te moeten toevertrouwen, terwijl men anderzijds toch op vertegenwoordiging van het rechterlijke element prijsstelde. Vandaar dat de voorzitter de bevoegdheid voor het lidmaatschap der rechterlijke macht moet hebben. Van de vier „bijzitters”, die met den voorzitter het kartelgerecht vormen, moet één een jurist zijn. Van de drie overigen, allen economische

deskundigen, dient de een meer bekend te zijn met de belangen van de eene strijdende partij, de andere met die van de andere, terwijl de derde het algemeen belang vertegenwoordigt. Deze drie bijzitters worden aangewezen uit een lijst van personen, welke na overleg met de groote organisatiën wordt vastgesteld.

Verbreking van den kartelband op gezag van den Minister.

De Reichswirtschaftsminister kan niet alleen bij het Kartelgerecht een voorstel aanhangig maken tot nietigverklaring van een overeenkomst of besluit, hij kan bovendien bepalen „dass jeder an dem Vertrage oder Beschlüsse Beteiligte jederzeit fristlos den Vertrag kündigen oder von dem Beschlüsse zurücktreten kann”. De belanghebbende is in dit geval door de uitspraak van den Minister meteen van den kartelband ontslagen.

Intusschen is de toepassing dezer bepaling aan een voorwaarde gebonden. Het moet namelijk vaststaan, dat doorvoering van de kartelovereenkomst of het kartelbesluit „die Gesamtwirtschaft oder das Gemeinwohl gefährdet”. Ziehier nu een voorwaarde, die aan vaagheid niets te wenschen overlaat. Blijkbaar heeft de ontwerper der Kartelverordening dat ook gevoeld. Daarom heeft hij getracht aan dit vage begrip een naderen inhoud te geven door aan te geven, wanneer men kan zeggen, dat volkshuishouding of algemeen belang gevaar loopen. Dat is o.a. het geval, wanneer op economisch niet gerechtvaardigde wijze de productie of de afzet wordt beperkt, de prijzen worden verhoogd, „opzetjes” worden berekend, of wanneer de economische vrijheid door boycot of strijdprijzen onbillijk wordt benadeeld.

Veel wijzer worden wij hierdoor nog niet. Wat is in de kartelpraktijk economisch al of niet „gerechtvaardigd”? En wanneer wordt de vrijheid „onbillijk” aangetast? De Minister moet hier wel telkens voor een puzzle komen te staan. Het is dan ook zeker een geluk, dat de Einigungsstelle hem uit den brand helpt, waardoor gelijk wij boven zagen, toepassing van deze verstrekkende bepaling achterwege kan blijven. Een jaar na het inwerkingtreden der verordening was zij nog slechts éénmaal toegepast, al is wel meermalen met toepassing bedreigd.¹⁾

Verbreking van den Kartelband op eigen gezag.

Naast de hier besproken bevoegdheid van den Minister om de nietigverklaring uit te spreken, staat de mogelijkheid voor iederen betrokkene om op eigen gezag de kartelovereenkomst of het kartelbesluit, zonder termijn op te zeggen „wenn ein wichtiger Grund vorliegt”²⁾. Ook hier wordt weder een vage term gebruikt, welke evenmin door de daaraan toegevoegde voorbeelden een duidelijk omschreven inhoud verkrijgt. Een gewichtige reden is nl. altijd aanwezig, wanneer de economische bewegingsvrijheid van hem, die opzegt, in het bijzonder bij productie, afzet of prijsvorming onbillijk wordt beperkt.

Gelukkig geeft de jurisprudentie ons meer houvast. Het Kartelgerecht heeft nl. reeds in een groot aantal gevallen deze bepaling moeten toepassen. Einde 1926 waren 80 uitspraken bekend. De opzegging werd 23 maal goedgekeurd en 43 maal afgewezen, terwijl het proces in de overige gevallen op formeele gronden strandde. Laten wij enkele der belangrijkste beslissingen hier mogen noemen.

Daar zijn in de eerste plaats veranderingen in de

¹⁾ Zie het bovengenoemde werk van Hauszmann-Hollaender, pag. 37.

²⁾ Een soortgelijke bepaling kent ons B. W. in artikel 1684, regende de mogelijkheid dat een vennoot zich „om wettige redenen” vóór het overeengekomen tijdstip aan de maatschap onttrekt en in artikel 1639w, dat ieder der partijen bij een arbeidsovereenkomst ten allen tijde de mogelijkheid opent „wegens gewichtige redenen” van haar verplichting te worden ontslagen. Het verschil is o.a. dat in deze gevallen steeds vooraf de instemming van den rechter moet worden gevraagd, terwijl het kartelgerecht beslist over een reeds gedane opzegging.

¹⁾ Verschenen bij J. Bensheimer, zie pag. 10—11.

²⁾ Verschenen bij J. Schweitzer Verlag, zie pag. 117.

uitwendige omstandigheden van het kartel, welke als gewichtige reden kunnen gelden en den betrokkene tot onmiddellijke opzegging aanleiding kunnen geven.

Hierbij wordt gedacht aan het door het Kartelgerecht herhaaldelijk behandelde geval, dat de conjunctuur ineens ongunstig wordt. Een dergelijke verandering op zichzelf rechtvaardigt naar de meening van het Kartelgerecht de opzegging niet. Men weet immers bij het toetreden tot een kartel, dat de economische weersgesteldheid kan omslaan en heeft daarmee dus van te voren rekening kunnen houden. Bovendien heeft het kartel juist ten doel om de prijzen bij depressie op een bepaald niveau te handhaven, welk plan alleen kan slagen, indien de bij het kartel aangeslotenen gebonden blijven juist dan, wanneer een sterke economische druk op den prijs wordt uitgeoefend.

Intusschen moet het kartel zich dan ook bij de veranderde economische omstandigheden aanpassen, omdat anders het nadeel voor de zwakkeren der bij het kartel betrokkenen weleens te groot zou kunnen worden, hetgeen hun uittreden zou kunnen rechtvaardigen.

Dikwijls komt ook het geval voor, dat het aantal buiten het kartel staande ondernemingen sterk toeneemt. Zoo keurde het Kartelgerecht een opzegging goed, omdat het aandeel der buitenstaanders in de gezamenlijke productie van 5 pCt. tot bijna 20 pCt. was gestegen. Ook bij een geringere toeneming werd een opzegging goedgekeurd, omdat de buitenstaanders hun afzet geleidelijk uitbreidden en over een groote, nog niet ten volle benutte, capaciteit beschikten.

Een tweede rubriek „gewichtige redenen” heeft betrekking op veranderingen in de *inwendige omstandigheden* van het kartel.

Zoo gebeurde het, dat een der deelnemers aan het kartel zijn onderneming tot een groot concern uitbreidde, terwijl blijkbaar bij hem de bedoeling voorzat ook de andere kartelgenooten zoo spoedig mogelijk op te slokken. Deze laatsten herkegen hun vrijheid om zich ruimer te kunnen verweren. Het zich losmaken werd ook goedgekeurd, wanneer de aard van het kartel geheel was veranderd, doordat de leiding bijv. een prijskartel uitbreidde tot een kartel regelende den omvang van de productie of de verdeling van den afzet.

In de derde plaats zijn er *persoonlijke omstandigheden*, welke het Kartelgerecht tot goedkeuring van de onmiddellijke opzegging hebben doen besluiten. Vooral hier laat het gerecht zich gelden, wanneer de economische vrijheid te zeer in het gedrang dreigt te komen.

Een beslissing met verstrekkende consequenties is deze, dat een zeer *ernstige* bedreiging van het economisch bestaan door langer verblijf in het kartel een geldige reden is zich vrij te maken. Evenmin behoeft een kartelgenoot het te dulden, dat zijn belangen worden verwaarloosd of dat hem een ongelijke behandeling ten deel valt. Wanneer protest daartegen niet baat, kan hij zijn vrijheid hernemen.

Deze enkele voorbeelden uit de jurisprudentie van het kartelgerecht toonen wel aan, dat de Kartelverordening tot een uitgebreid toezicht op de handelingen der kartellen heeft geleid.

Toezicht op de strijdmiddelen.

Men is in de verordening zoover gegaan dit toezicht ook uit te strekken tot de strijdmiddelen, welke het kartel pleegt toe te passen, zoowel tegenover buitenstaanders, die het kartel benadeelen als tegenover eigen leden, die de besluiten onvoldoende naleven.

De strijdmiddelen zijn van verschillenden aard. Tegenover de eigen kartelgenooten past men nog al eens het systeem van zichtwissels toe, welke alle deelnemers moeten afgeven en straks worden gepresenteerd bij hem, die niet aan zijn verplichtingen voldoet. Voor het toepassen van in- zoowel als uitwendigen dwang komt vooral in aanmerking de boycot.

Verder kent men het „Treurabatt”, een korting, welke wordt toegestaan aan den klant, die trouw met het kartel medewerkt.

De toepassing van soortgelijke maatregelen is in Duitschland afhankelijk van een voorafgaande toestemming van den voorzitter van het Kartelgerecht. Tegen zijn beslissing is hooger beroep mogelijk bij het gerecht zelf. Ook hier is reeds heel wat jurisprudentie ontstaan.

Zoo verzocht een kartel een niet-aangesloten firma te mogen boycotten, hoewel die firma zich uit eigen beweging aan de verkoopsvoorwaarden van het kartel hield en reeds in een minder gunstige conditie verkeerde, omdat zij als buitenstaander bij leden van het kartel voor haar benodigdheden 25 pCt. meer moest betalen. Dat was het Kartelgerecht te kras. De boycot werd als niet-economisch noodzakelijk geweigerd, daar er een verkapte poging in moest worden gezien om den buitenstaander tot toetreding te pressen. Daarentegen werd goedgekeurd een boycot ondernomen door een aantal warenhuizen tegen een productiekartel, dat zijn leden adviseerde bepaalde artikelen niet aan die warenhuizen te leveren.

Ook door deze bevoegdheid wordt aan het kartelgerecht een zeer groote invloed toegekend. Dit komt nog te meer uit als men weet, dat bij een toestemmend besluit somtijds voorwaarden worden gesteld. Zoo werd een boycot toegestaan tot het oogenblik, dat bepaalde nader aangeduide omstandigheden zouden zijn verwezenlijkt!

Wij laten de vraag of het voor Nederland ook aanbeveling zou verdienen een stap te doen in de richting, welke Duitschland heeft ingeslagen, thans rusten. Ons doel was slechts een indruk te geven van de practijk der Deutsche Kartelverordening en den verstrekkenden invloed der overheidsorganen, waartoe deze moest leiden.

A. A. VAN RHIJN.

DE VRACHTENMARKT GEDURENDE HET EERSTE HALFJAAR VAN 1928.

In tegenstelling met het in majeur gestemde overzicht der vrachtenmarkt gedurende de eerste zes maanden van het vorig jaar, toen de invloed der langdurige staking in de Engelsche mijnindustrie zich nog op het vrachtenpeil deed gelden, moet dit overzicht helaas in mineur worden gehouden. Reeds eind Mei van het vorig jaar deden de eerste symptomen van de naderende depressie op de vrachtenmarkt zich gelden. De vraag naar ruimte van de Laplata-rivier, van zoo krachtigen steun voor de vrachtenmarkt gedurende de eerste vijf maanden, maakte midden Juni plaats voor een apathische stemming, die, zich betrekkelijk snel meester makend van de overige voorname afluadeentra, het vrachtenpeil over de geheele linie vrij scherp deed dalen. Was dan ook, zooals wij in ons overzicht van het tweede semester 1927 zagen, de stemming op de vrachtenmarkt den vrachtaartrederijen gedurende de tweede helft van 1927 weinig gunstig, het eerste halfjaar 1928 is nog aanzienlijk ongunstiger geweest, zóó, dat het gemiddelde vrachten-indexcijfer, zooals wij elders in dit tijdschrift zagen, lager is dan sedert verscheidene jaren het geval was en zelfs beneden het gemiddeld indexcijfer voor het eerste semester 1913 blijft!

De Laplata-markt, van zoo groote beteekenis voor den toestand op de algemeene vrachtenmarkt, bleef ditmaal in gebreke den zoo onmisbaren steun aan het vrachtenpeil te verleenen. Bleef de vraag naar ruimte al ten achter vergeleken met het overeenkomstig tijdvak van 1927, toen gedurende de eerste zes maanden 726 schepen met een totaal draagvermogen van circa 4.607.900 tons tegen 668 schepen met een totaal draagvermogen van ca. 4.189.800 tons van Zuid-Amerika naar Europa bevracht werden, op zichzelf beschouwd is een dergelijke hoeveelheid graan niettemin ruimschoots voldoende om den algemeene vrachtaart rederijen redelijk loonend emplooi te ver-

zekeren, mits ook de overige markten steun verleenen. Dit laatste nu was gedurende de achter ons liggende periode helaas allerminst het geval. Australië, Britsch-Indië en Burmah, Noord-Amerika's Westkust en Cuba, verkeerden voortdurend in uiterst lusteloze stemming; het aantal afdoeningen was beperkt, de vrachten waren onbevredigend. Tal van schepen, die bij gebrek aan emploti elders en ten gevolge der lage kolenvrachten van Wales onbevracht naar Zuid-Amerika werden gedirigeerd, drukten het vrachtenpeil; moeilijkheden met de werknemers in de havens aan de bovenrivier waren bovendien oorzaak, dat vele schepen aanzienlijk oponthoud bij de belading ondervonden. Gevreesd moet dan ook worden, dat een groot aantal Zuid-Amerikaansche rondreizen den reederijen weinig of geen winst hebben gelaten. Hoe belangrijk de vrachten van de Laplatarivier bij het vorig jaar ten achter bleven, blijkt wel zeer duidelijk uit een vergelijking der op overeenkomstige tijdstippen betaalde vrachten, t.w. ruim 30/- per ton in Maart 1927 tegen 17/- à 19/6 al naar gelang van grootte en afluadhaven in Maart jl.

Ofschoon onder den invloed van aanvankelijk ongunstige oogstberichten, in December gevolgd door een staking in Australische havens, het aanbod van ruimte voor graanvervoer van Australië naar Europa beperkt was, daalde het vrachtenpeil niettemin geleidelijk van 40/-, welk cijfer verleden jaar voor de eerste afdoeningen per nieuwen oogst betaald werd, tot circa 31/- per ton in Maart, om dan geleidelijk weer tot 35/- per ton te stijgen. De abnormaal hooge havenkosten in Australië maken een behoorlijk rendement op basis dezer laatste vracht intusschen onmogelijk, terwijl eerstgenoemd cijfer, t.w. 31/- per ton, direct verlies laat. Valt van deze markt derhalve weinig goeds te zeggen, ook de rijsthavens, vanwaar niet meer dan 25/- à 26/- per ton naar Antwerpen-Hamburg kon worden gemaakt, verleenden evenmin als Britsch-Indië, vanwaar ca. 22/- per ton draagvermogen werd betaald, eenigerelei steun aan de vrachtenmarkt. Van Cuba varieerden de vrachten naar het Ver. Kon./Eur. Vasteland tusschen 15/- en 16/6 per ton, een cijfer, dat in het gunstigste geval de schepen van grooter type in staat stelde de reis zonder verlies af te sluiten. Weliswaar werden van de Pacific Coast een aantal schepen naar Europa bevracht, maar ook hier was de vracht, die kon worden bedongen, t.w. 25/- à 27/6 varieerend naar gelang van positie en grootte, nauwelijks voldoende om de kosten te dekken.

De Donau-bevrachtingen waren betrekkelijk gering in aantal; de betaalde vrachten niet loonend. Afladingen van de Zwarte Zee schijnen voorloopig althans tot het verleden te behoren en de jongste tarwe-verscheppingen naar Leningrad en de Zwarte Zee-havens stellen hen, die Sovjet-Rusland als graan-exporteerend land meenen te mogen uitschakelen, in het gelijk.

Ook de uitgaande kolenvrachten waren evenals de ertsvrachten van de Middellandsche Zee weinig aantrekkelijk, terwijl de houtvrachten van de Oostzee zich op aanzienlijk lager peil dan het vorig jaar bewegen.

Ernstige teleurstelling heeft tot dusver ook de Montreal-markt gebracht. In tegenstelling met vorige jaren waren de bevrachtingen van Montreal tot dusver zeer gering in aantal, terwijl ook hier de betaalde vracht van 10 à 10½ dollarcents per 100 lbs. ternauwernood voldoende is om de exploitatiekosten te dekken.

Alles te zamen is derhalve het eerste halfjaar 1928 voor de algemeene vrachtaart zeer teleurstellend geweest. Helaas zijn ook de onmiddellijke vooruitzichten weinig bemoedigend. Weliswaar viel juist dezer dagen eenige meerdere vraag naar ruimte voor graanvervoer van de Laplata-rivier op te merken, maar gevreesd moet worden, dat dit slechts een kortstondige opleving zal blijken te zijn. Voor een blijvende verbetering van het vrachtenpeil zijn toch andere factoren noodig dan een tijdelijk grooter vraag van één bepaalde markt, hoe welkom overigens ook in tijden van ernstige depressie, gelijk de vrachtenmarkt thans door-

maakt. Zolang toch de meerdere vraag zich niet gelijktijdig uitstrekt tot andere afluadcentra, wij denken o.a. aan Montreal, Gulf, Zuid-Afrika, zolang zal elke locale „spurt” niet anders blijken te zijn dan een „flash in the pan”, die enkelen reederijen ten goede komt, maar geen blijvend herstel brengt. Van niet te onderschatten beteekenis en invloed is voorts de aanzienlijke uitbreiding der bestaande wereldruimte, uitbreiding, die gedeeltelijk geprojecteerd, gedeeltelijk reeds tot stand gekomen, het evenwicht tusschen vraag en aanbod nog verder dreigt te verstoren. De ontwikkeling, vooral in de jaren na den oorlog aan het geregeld lijnbedrijf gegeven, is op zichzelf reeds oorzaak, dat het exploitatieterrain der „trampboot” geleidelijk meer beperkt wordt. Reeds thans ondervindt de algemeene vrachtaart, dat trajecten, waar haar schepen weleer loonend emploti vonden, door de toenemende bedrijvigheid der lijnvaartbedrijven goeddeels voor haar gesloten zijn. Dit verschijnsel, overigens een logisch gevolg der ontwikkeling van het moderne reederijbedrijf, zal zich geleidelijk scherper afteekenen; de rol der trampboot zal zich in steeds meerdere mate moeten bepalen tot het vervoeren van bepaalde categorieën massagoederen, nl. erts en kolen en in de tweede plaats granen en hout, al zal het aandeel, dat de lijnvaart ten aanzien dezer beide laatste goederensoorten voor zich opeischt in de toekomst ongetwijfeld nog vermeerderen. Er is dus, afgezien van verschillende andere factoren, die het wereldverkeer vooralsnog ten ongunste beïnvloeden — wij noemen slechts de meerdere mate, waarin verschillende landen in en na den oorlog „self supporting” zijn geworden, de talloze handelsbarrières, die zoo belemmerend op het ruilverkeer tusschen de landen onderling werken, uitschakeling van een weleer belangrijken factor in ons economisch samenstel als Rusland vóór den oorlog was e.d. — voor het trampbedrijf alleszins aanleiding om rekening te houden met de omstandigheid, dat het lijnvaartbedrijf in de toekomst op veel grooter schaal dan vóór den oorlog zal participeren aan het wereldgoederenvervoer. Brengt dit automatisch mede een geringer aandeel der trampvaart in het toekomstig wereldverkeer en is het, geheel los van tijdelijke inzinkingen op de vrachtenmarkt, die het huidige onmiskenbaar teveel aan tonnage accentueeren, noodzakelijk, dat het algemeene vrachtaartbedrijf zich bij zijn expansie-politiek allereerst laat leiden door de werkelijke behoeften van het wereldverkeer en niet door tijdelijke „hausses” op de vrachtenmarkt, die uitbreiding, voornamelijk door buitenlandsche reederijen gedurende de laatste twaalf maanden gedeeltelijk op grond der gunstige bedrijfsresultaten ten gevolge der kolenstaking in Engeland, deels op grond der overweging „that prices cannot go any lower” aan bestaande vloten gegeven, vormt mede een ernstige belemmering voor de zoo noodige blijvende verbetering der vrachten. Zoodra toch de vrachtenmarkt teekenen van verbetering toont zijn er tal van opgelegde schepen, die in de vaart gebracht, het vrachtenpeil wederom drukken.

Al deze factoren te zamen zijn oorzaak, dat de onmiddellijke vooruitzichten voor het trampbedrijf minder gunstig lijken. Intusschen heeft het verleden geleerd, dat, vooral op de vrachtenmarkt, verrassingen geenszins tot de uitzonderingen behoren; meerdere vraag in den herfst zal het vrachtenpeil gunstig kunnen beïnvloeden en al zijn er op het oogenblik geen tastbare aanwijzingen voor een blijvende verbetering, de trampreeder, aan tegenslagen gewend, versaat niet en heeft sedert den oorlog geleerd, dat de mate van zijn succes goeddeels afhankelijk is van zijn flair om iedere kans, hoe gering ook, te benutten. Moge het tweede halfjaar hem overvloedige gelegenheid bieden om dit talent te demonstreeren!

Rotterdam, Juli 1928.

C. V.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER APRIL 1928.

De opbrengst der Landsmiddelen over de maand April 1928 overtreft die over dezelfde maand van het vorig jaar met f 7.496.200. Hiertoe hebben voordeelige verschillen in alle middelengroepen bijgedragen, nl. de groep der belastingen met f 5.897.800, de groepen monopolies, producten en bedrijven met resp. f 116.800, f 619.500 en f 629.800 en de groep „allerlei” met f 232.400.

De ontvangsten in de *belastinggroep* zijn, vergeleken met April 1927:

gunstiger:

Invoerrecht	f 1.147	m.m.
Accijnzen	„ 0.601	„
Personeele belasting	„ 0.024	„
Inkomstenbelasting	„ 0.429	„
Verponding	„ 0.038	„
Zegelrecht	„ 0.216	„
Overschrijvingsrecht	„ 0.071	„
Slachtbelastingen	„ 0.098	„
Landel. inkomsten	„ 0.412	„

ongunstiger:

Uitvoerrecht	„ 0.155	„
Statistiekrecht	„ 0.033	„
Vennootschapsbelasting	„ 0.758	„
Recht openb. verkooping	„ 0.039	„
Successierecht	„ 0.024	„
Loterijbelasting	„ 0.198	„

De ontvangsten aan invoerrecht, die over de maand April 1928 f 1.147.100 hooger waren dan over April 1927 en over de maanden Januari/April 1928 f 3.961.000 meer bedroegen dan over hetzelfde tijdvak van 1927, waren over de eerste vier maanden van beide jaren:

Voor Java en Madoera:

	1928	1927
Januari	f 4.923.300	f 4.237.300
Februari	„ 4.808.700	„ 3.703.000
Maart	„ 5.188.500	„ 4.684.500
April	„ 4.998.400	„ 4.019.500
Totaal	f 19.918.900	f 16.644.300

Voor de Buitengewesten:

	1928	1927
Januari	f 2.376.800	f 2.204.100
Februari	„ 2.396.200	„ 2.062.400
Maart	„ 2.375.500	„ 2.363.700
April	„ 2.149.400	„ 1.981.200
Totaal	f 9.297.900	f 8.611.400

Alzoo voor Java en Madoera een stijging van pl.m. 20 pCt. en voor de Buitengewesten eene van pl.m. 8 pCt.

Voor de periode Januari/April 1928 is de totaal opbrengst f 3.883.000 meer dan de evenredige raming.

De daling der rubberprijzen weerspiegelt zich in een mindere opbrengst der *uitvoerrechten*. De opbrengst bleef nl. f 155.000 bij die over de maand April van het vorig jaar ten achter en bedraagt over de eerste vier maanden f 58.500 minder dan in dezelfde periode van 1927, daarmede ruim 3 ton onder de raming blijvend.

De *accijnzen* brachten deze maand ruim 6 ton meer op dan over de maand April van het vorig jaar en bijna 4 ton meer dan is geraamd. Sinds het begin van het jaar zijn de ontvangsten f 2.016.000 meer dan verleden jaar en zijn ze f 1.435.000 boven de raming. De verdeling van de ontvangsten aan accijnzen over de verschillende heffingen is tot ulto. April:

	ontvangsten 1928	ontvangsten 1927
op gedistilleerd	f 346.200	f 251.000
„ petroleum	„ 8.684.800	„ 7.137.800
„ lucifers	„ 3.574.200	„ 3.204.000
„ tabak	„ 35.900	„ 32.200
	f 12.641.100	f 10.625.000

De hoogere opbrengst van den petroleumaccijnzen

ad f 1.546.000 hangt uiteraard samen met het sterk gestegen gebruik van automobielen en andere motorrijtuigen; de invoer in de eerste vier maanden van dit jaar bedroeg voor Java en Madoera een aantal van 4918 tegen 2675 in hetzelfde tijdvak van het vorig jaar met als gevolg een voortdurend toenemend benzineverbruik, terwijl de stijging van den lucifersaccijnzen met f 370.000 is te zien in verband met de belasting op sigarenaanstekers en vuursteentjes en den verminderden smokkelhandel in deze artikelen.

De *inkomstenbelasting* bracht over de maand April f 429.000 meer op dan het vorig jaar, doch bleef ruim 7 ton beneden de evenredige raming. Over de eerste vier maanden van dit jaar bleef de opbrengst f 657.000 achter bij die over hetzelfde tijdvak van 1927 en f 1.558.000 beneden de $\frac{1}{3}$ raming; de oorzaak hiervan is reeds in het verslag over de vorige maand vermeld, nl. op den aanslag van het verstreken jaar viel minder achterstand in te halen.

De *vennootschapsbelasting* bleef in deze maand f 758.000 beneden de opbrengst over April 1927, en bedraagt over de eerste vier maanden van 1928 f 577.000 minder dan over hetzelfde tijdvak van 1927. Vergelijkingen met de raming hebben, gezien de omstandigheid dat deze belasting eerst in de tweede helft van het jaar ruimer gaat vloeien, weinig zin.

Ten laste van den post „Opgeheven productenbelastingen” viel in April van het vorig jaar een terug-gave van over het jaar 1923 ontvangen aardoliebelasting te boeken.

Doordat het *zegelrecht* over de maand April 1928 f 216.700 meer opbracht dan over dezelfde maand van het vorig jaar, is het ten gevolge van groote terug-gaven in het begin van het jaar ontstaan nadeelig verschil met de opbrengst 1927, dat eind Maart nog f 295.400 bedroeg, teruggebracht tot f 88.700. Daarbij wordt de raming voor wat de eerste vier maanden van 1928 betreft met f 163.000 overtroffen.

De *slachtbelasting* bracht over April f 98.000 meer op dan over dezelfde maand van het vorig jaar, en bedroeg f 83.000 meer dan de maandraming. De opbrengst van dit middel dat een gestage stijging vertoont, is over de eerste vier maanden ruim 5 ton hooger dan in 1927 en ruim 2 ton meer dan geraamd.

De opbrengst der *landelijke inkomsten*, in hoofdzak de landrente, bleef 1 miljoen beneden de raming, doch kwam ruim 4 ton boven de opbrengst van dezelfde maand van het vorig jaar. In totaal is de opbrengst f 256.000 hooger dan het vorig jaar, doch f 7.901.000 beneden de evenredige raming. Evenals bij de vennootschapsbelasting heeft vergelijking met de raming weinig zin, daar de opbrengst eerst van Mei/Juni af, geregeld begint binnen te vloeien.

Voor de monopolies, producten en bedrijven zijn de verschillen met de overeenkomstige maand van 1927 de volgende:

Monopolies:

Opium	f 0.152	m.m. meer
Zout	„ 0.171	„ „
Pandhuizen	„ 0.207	„ minder

Producten:

Kina	f 0.054	m.m. meer
Landseaoutchoubedrijf	„ 0.006	„ „
Boschwezen	„ 0.191	„ minder
Goud	„ 0.020	„ „
Tin	„ 0.381	„ meer
Steenkolen	„ 0.388	„ „

Bedrijven:

Havenwezen	f 0.373	m.m. meer
Baggerdienst	„ 0.201	„ „
Landsdrukkerij	„ 0.010	„ minder
P.T.T.-dienst	„ 0.112	„ meer
S.S. en Tramwegen	„ 0.099	„ minder
W. & E.	„ 0.013	„ meer

De opbrengst van den *Opiumverkoop* was in verlagemaand ruim $1\frac{1}{2}$ ton hooger dan in April 1927 en

bedraagt over de eerste vier maanden ruim 1.4 m.m. meer dan het vorig jaar, waardoor tevens de raming met eenzelfde bedrag overtroffen wordt.

Voor Java en Madoera bedroeg de opbrengst Jan./April:

in 1927 bij een debiet van 185.949 th.	f 5.578.500
in 1928 „ „ „ „ 206.534 th.	„ 6.196.100

dus voor 1928 20.585 th. en f 617.600 meer

Voor de Buitengewesten bedroeg de opbrengst Jan./April:

in 1927 bij een debiet van 293.993 th.	f 7.087.100
in 1928 „ „ „ „ 323.937 th.	„ 7.873.500

dus voor 1928 29.944 th. en f 786.400 meer

waarin de verruiming van het licentiestelsel, welke heeft plaats gehad om den smokkelhandel minder loonend te doen zijn, tot uiting komt. Daarmeevens is de scherpere daadwerkelijke bestrijding van den smokkelhandel, ten gevolge waarvan de prijs der smokkelopium stijgt, mede een oorzaak van het verhoogde debiet.

De opbrengst van het zout bedraagt in deze maand f 171.000 meer dan in April 1927 en komt f 1000 boven de maandraming. Zij blijft echter over de eerste vier maanden f 57.000 beneden de evenredige raming. In de raming voor 1928 is nog geen rekening gehouden met de werkelijke reductie, welke aan de provincie West-Java op den prijs van geleverd zout wordt gegeven.

De *pandhuizen* blijven deze maand in opbrengst ruim 2 ton beneden het vorig jaar en f 256.000 beneden de maandraming. Hoewel het verlaagde tarief op 1 April in werking is getreden, kan dit zich nog niet afteekenen in deze mindere ontvangst. De opbrengst van Januari tot April is f 50.000 meer dan geraamd en ongeveer gelijk aan die van de eerste vier maanden van 1927.

De ontvangsten van 's Lands caoutchoubedrijf bedroegen in deze maand f 6000 meer dan het vorig jaar en f 167.000 minder dan de maandraming. De totale ontvangsten blijven tot nu toe f 507.000 beneden de raming, doch zijn reeds f 750.000 meer dan in 1927.

Boschwezen bleef f 181.500 beneden de ontvangst van April 1927 en f 105.000 beneden de gemiddelde raming. Over de eerste vier maanden van dit jaar steeg de opbrengst f 138.400 boven die van 1927, doch bleef f 583.000 beneden de raming.

Tin bracht deze maand f 424.000 meer op dan het maandgemiddelde. In verband hiermede is de opbrengst over de eerste vier maanden f 449.000 boven de raming gekomen. Aangetekend zij, dat de opbrengst van April 1927 de laagste was van het geheele jaar.

Steenkolen geven deze maand een hogere opbrengst te zien van f 388.000, doch bleven f 267.000 beneden de raming voor één maand. In de vier maanden van dit jaar beliep de ontvangst f 471.000 meer dan in 1927 en f 2.592.000 minder dan geraamd.

De ontvangsten van het *Havenwezen* waren f 373.000 hooger dan in April 1927, hetgeen o.m. is toe te schrijven aan de invoering van het goederengeld. Deze heffing bracht op in:

Januari	f 249.100
Februari	„ 260.400
Maart	„ 276.400
April	„ 207.200

of in totaal

bij een raming van f 805.300 of f 187.800 meer.

De opbrengst tot en met April 1928 was f 1.364.400 hooger dan in 1927, zoodat de haveninkomsten, als het goederengeld niet wordt medegerekend, nog f 371.000 hooger zijn dan het vorig jaar.

De ontvangsten van den *P. T. T.-dienst* bedroegen over verslagmaand f 142.900 minder dan de raming voor één maand. Van het begin van het jaar af zijn zij f 684.800 meer dan in de eerste vier maanden van 1927 en f 94.600 meer dan geraamd.

Verdeeld over de verschillende onderdeelen bedraagt het accres over deze maand voor brieven- en pakketpost f 55.700, voor telegrafie f 19.100, voor telefonie f 45.200 en werd op „diversen” f 16.700 meer ontvangen.

In de maand April 1928 bedroegen de ontvangsten der *Spoor- en Tramwegen* f 90.400 minder dan die over dezelfde maand van 1927. Vergeleken met de eerste vier maanden van 1927 waren zij dit jaar ruim f 1,5 miljoen gunstiger. Het bedrijf op Java vertoonde over verslagmaand een accres van f 73.200, de Atjehtram een van f 6.000, de Z. W. Celebes-tram een van f 800; de Zuid-Sum. Spoorwegen daarentegen een decres van f 153.700 en de automobiendiensten een van f 16.700.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Ned.-Indië.

De maandstatistiek 1928 No. 4 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

In de eerste 4 maanden van het loopende jaar valt weinig verandering in het prijsniveau van de importartikelen te bemerken. De twee eerste maanden staat het algemeene indexcijfer op 155, sindsdien op 154.

Slechts het indexcijfer van de groep *levensmiddelen* was aan eenige schommeling onderhevig, hoofdzakelijk ten gevolge van de wisselende rijstprijzen en de daling in de noteeringen van Australische ham.

Na de dalende prijzen van Januari tot Maart steeg in April rijst wederom in prijs, waardoor het groepsindexcijfer twee punten opliep.

Het indexcijfer van de *textiele goederen* ging in April één punt omhoog. Deze stijging werd veroorzaakt door de gebleekte shirtings. De prijzen van dit artikel stegen ruim 11 pCt.

Overigens hadden geen wijzigingen van eenige beteekenis plaats.

In de drie laatste groepen zijn geen opmerkelijke veranderingen te constateeren; de gemiddelde indexcijfers bleven dan ook ongewijzigd.

Uitvoer. In de maand April oefenden de verbeteringen van diverse producten-noteeringen een overwegende invloed uit op het algemeene prijsniveau van den export. Het meest gingen de prijzen van huiden omhoog, nl. met ruim 13 pCt. Het indexcijfer stond in 1927 nog gemiddeld op 83, in April jl. steeg het tot 110.

Ook de *suikerprijzen* verbeterden in de afgelopen maanden, zij staan thans weer ongeveer op het niveau van April/Mei 1927.

De stijging van de prijzen van Maart op April jl. bedroeg ruim 8 pCt.

Minder belangrijke verbeteringen vielen overigens te bemerken o.a. in de noteeringen van *mais*, *katjang idjoe* en *katjang-olie*.

De *peperprijzen* handhaafden zich op het hoge niveau van de voorgaande maand, in navolging van de noteeringen te Londen. In verband met de kleinere oogsten van de laatste twee jaar en een gelijk gebleven vraag naar dit product, zijn de voorraden daar ter plaatse gering, hetgeen de prijzen doet stijgen.

Tegenover de bovengenoemde verbeteringen van eenige productenprijzen staat de voortgezette daling van de rubber- en theeprijzen.

De *rubbern*noteeringen waren in April sinds Januari met ongeveer 47 pCt. gedaald. Het prijsniveau komt thans overeen met dat van Januari 1922. De indexcijfers hebben sedert Januari bedragen 68, 56, 46 en 36.

De *theeprijzen* waren in de jaren 1923/26 vrijwel onafgebroken op een niveau van ongeveer 100 pCt. boven de noteeringen van 1913 blijven staan. In November 1926 trad een daling in, die zich in den loop van het jaar 1927 weer herstelde tot de prijzen in October opnieuw afbrokkelde. Sedert October is thans het indexcijfer gedaald van 204 op 163.

Uit de achtereenvolgende indexcijfers van *tin* sedert Augustus 1927 blijkt een prijsdaling tot Maart van 22 pCt. beneden den prijs van Augustus. De indexcijfers bedroegen nl. van Augustus t.m. Maart jl. 147, 140, 133, 130, 131, 136, 120, 155. Cijfers voor April werden nog niet ontvangen.

Het algemeene indexcijfer voor alle groothandelsartikelen te zamen steeg van 149 in Februari en Maart tot 150 in April jl.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metaal ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100	
1923.	207	163	174	170	169	180	150	173	
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173	
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166	
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159	
April 1927.	173	148	151	152	175	161	128	154	
Mei	174	148	152	152	175	161	131	155	
Juni	174	147	152	152	174	161	132	155	
Juli	173	147	149	150	175	160	128	153	
Augustus	175	147	149	149	176	161	130	154	
September	175	145	146	147	175	159	129	153	
October	175	148	145	146	172	159	128	152	
November	173	148	144	146	169	158	128	151	
December	173	147	142	145	163	156	127	150	
Januari 1928.	172	150	140	145	158	155	130	150	
Februari	172	149	140	145	158	155	129	149	
Maart	172	147	140	145	157	154	132	149	
April	173	149	140	145	157	154	133	150	

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Het niveau van beide groepen bleef in Mei ongewijzigd.

Bij de inheemsche artikelen woog de prijsdaling van rijst, welke ieder jaar bij het aanbreken van den oogsttijd begint, op tegen de stijging in de petroleumsprijzen, die in Mei begon en van aardappelen. De overige artikelen ondergingen geen noemenswaardige veranderingen, evenmin als die van de tweede groep.

Sedert 1927 staat het indexcijfer van de 35 voedingsmiddelen thans ongeveer op 154.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In-heemsch ¹⁾	Uit-heemsch ²⁾	Totaal	Voeding ³⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
Mei 1927 ..	166	149	158	156
Juni	167	149	158	155
Juli	167	149	158	156
Augustus	165	149	157	154
September	165	149	157	154
October	163	148	155	153
November	162	148	155	152
December	160	149	155	153
Januari 1928 ..	160	149	154	154
Februari	159	149	154	154
Maart	162	148	154	154
April	160	150	155	154
Mei	160	150	155	154

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Passerprijzen. De prijzen van de Inlandsche landbouwgewassen vertoonden thans weer, zooals te verwachten was, een daling.

Een uitzondering hierop maken echter de rijstprijzen, die in Februari een lichte stijging vertoonden.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Juni 1928		Juni 1927	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H-bank plaatselijk	57.001	f 3.335.667.000	53.187	f 3.362.328.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	43.505	„ 2.977.624.000	40.616	„ 3.000.480.000
	1.288	„ 9.901.000	1.509	„ 12.020.000

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	Juni 1928	Juni 1927
Posterijen.....	f 3.535.837,—	f 3.796.789,—
Telegrafie.....	„ 597.963,—	„ 565.900,—
Telefonie.....	„ 1.238.629,—	„ 1.088.029,—

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Februari 1928.

J. G. Smith, Education for business in Great Britain; A. R. Ellingwood, The Railway Labor Act of 1926; A. G. Buehler, Recent developments of the General Sales Tax; G. G. Tunell, Rate making and excess income. II; C. E. Dankert, The Canadian Industrial Disputes Act; H. G. Brown, Taxing rental vs. taxing salable value.

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, Februari 1928.

K. Singer, Prolegomena zu einer Theorie des Geldmarktes; H. Wagenführ, „Theoretische“ und „historische“ Volkswirtschaftslehre vom heutigen Stand der Forschung; W. Weddigen, Zur logischen Grundlegung der praktischen Wirtschaftswissenschaft; G. Clausen, R. W. Babsons Beobachtungsverfahren der wirtschaftlichen Wechsellagen; F. Heyer, Die heutige Lage der Britischen Eisenbahnen.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Maart 1928.

bevat o.a.:

B. L. v. d. Waerden, H. A. Lorentz †; Mr. L. A. Donker, De ontwikkeling der onrechtmatige daad in hare juridische en sociale beteekenis, I; P. Hiemstra, Ons landbouwprogram; Dr. Ir. Th. van der Waerden, Werkloosheidsperspectieven te Amsterdam. Statistiek der ondernemingen; F. M. Wibaut, De economische conferentie van Genève Mei 1927 over trusts en kartels, III (slot).

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Januari 1928.

Prof. Dr. H. Blink, Economische ontwikkeling en tegenwoordige toestand der Vereenigde Staten.

Idem. — 's-Gravenhage, 15 Maart 1928.

Prof. W. E. Boerman, Een en ander over maten en gewichten; Prof. Dr. J. C. Th. Uphof, De ontwikkeling van de citrusteelt in de Vereenigde Staten; E. van Hinte, De Engelsche economische positie in verband met het katoenverbruik; B. J. Swart, Friesche economische werkzaamheid.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 Februari 1928.

M. A. J. Kelling, Het honderdjarig bestaan van De Javasche Bank; Dr. H. G. Heyting, De Indische politieke wetsontwerpen; H. Ch. G. J. van der Mandere, Het stelsel der Internationale Mandaten van den Volkenbond; G. L. Uljée, De Trans-Borneo-verbinding; E. van Lidth de Jeude, Humor in Indië; Mr. J. J. van Bolhuis, Indië en de Ned. Volksvertegenwoordiging.

De Naamlooze Vennootschap. — Roermond, 15 Februari 1928.

Th. Speetjens, Een vernuftig novum. De vennootschapsfinanciering in nieuwe banen? Prof. Dr. J. Goudriaan Jr., De ethiek van de bedrijfsleiding. I; Mr. G. M. Greup, Vermindering van kapitaal; M. J. H. Smeets, Iets over de Rijksmiddelen. I; Mr. W. C. Posthumus Meyjes, De Middenstander en zijne bankrelaties; G. M. J. van Roessel Jr., Gemeente van aanslag van de Naamlooze Vennootschap in de dividend- en tantiëmebelasting; Ir. B. Bölger, De gebeurtenissen op arbeidsgebied gedurende 1927. I.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN. 1)

(In Guldens).

	April 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeenkomstige periode 1927
<i>Belastingen.</i>			
Pachten excl. pandhuizen.	5.625	25.020	44.323
Invoerr. incl. Landsgoed.	7.147.858	29.216.818	25.255.654
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	805.693	4.400.277	4.458.701
Accijnzen	3.192.449	12.641.098	10.625.052
Andere ontv. I. U. en A...	23.994	88.346	82.467
Statistiekrecht	413.625	1.984.085	1.815.875
Personeele belasting	372.027	1.300.220	1.115.574
Inkomstenbelasting	3.201.320	14.088.441	14.746.367
Vennootschapsbelasting ..	939.936	5.543.885	6.121.602
Oorlogswinstbelasting ..	155.447	19.125.108	22.866
Opgeheven productenbel..	123.633	155.656 2)	3.472.308
Verponding	254.542	2.301.411	2.557.091
Recht van openb. verkoop.	179.753	730.513	718.049
Zegelrecht	1.506.992	4.996.453	5.084.262
Overschr. van vaste goed.	200.594	803.480	782.288
Recht v. succ. en overgang	14.813	130.481	99.246
Vergunning speeltafels ..	11.600	66.270	79.320
Slachtbelastingen	602.759	2.286.073	1.873.442
Bijzondere bel. buitengew.	16.938	61.671	61.406
Hoofdgeld	2.883	12.071	25.242
Landelijke inkomsten....	1.958.251	3.968.483	3.712.351
Belasting op loterijen....	2.130	205.215	202.201
Totaal	21.132.862	104.131.075	76.011.071
<i>Monopolies.</i>			
Opium	3.393.463	14.084.406	12.676.259
Zout	1.559.944	6.048.302	6.105.325
Pandhuizen	1.594.259	7.450.115	7.449.644
Totaal	6.547.666	27.582.823	26.231.228
<i>Producten.</i>			
Kina	93.866	159.123	148.221
Landscaoutchoucbedrijf ..	680.659	2.883.571	2.133.436
Boschwezen	1.409.284	5.474.844	5.336.411
Goud	123.390	486.135	558.509
Tin	4.859.945	18.190.869	23.065.608
Steenkolen	1.171.385	3.200.959	2.729.635
Aand.i/d. winst N.V., Gem.	—	—	—
Mijnb. Mij. Billiton"....	—	—	—
Totaal	8.338.529	30.395.501	33.971.820
<i>Bedrijven.</i>			
Havenwezen	898.722	4.856.262	3.491.843
Baggerdienst	413.993	1.105.915	898.128
Landsdrukkerij	5.742	33.401	141.226
Post-, Telegr.- en Tel.dienst	2.321.927	9.829.965	9.145.118
Spoor- en Tramwegen....	5.599.221	22.926.936	21.380.356
Waterkracht en Electricit.	87.624	498.140	405.443
Totaal	9.327.229	39.250.619	35.462.114
<i>Allerlei middelen.</i>			
Aandeel i/d. winst van de			
Javasche Bank.....	—	—	—
Afstand van grond	236.052	1.633.411	1.452.421
Mijnconcessies	28.756	102.424	379.457
Boeten en verbeurdverkl.	104.192	435.539	381.138
Leges en salarissen, ont-			
vangen d. de griffiers			
v/d. versch. rechtscoll...	72.576	170.508	158.047
Heffing terzake van gesl.			
werkovereenkomsten ..	50.472	205.907	219.776
Opbr. Wees- en Boedelkam.	39.139	223.607	292.628
Kadaster	31.533	117.632	85.461
Afkoop heerendienst. B.G.	542.414	2.368.804	2.441.311
Schoolgelden	308.967	1.580.829	1.611.474
Ontv. groote ziekenin-			
richtingen en krank-			
zinnigengestichten	60.008	224.434	213.346
IJK van maten en gew...	44.053	140.879	105.750
Verk. en verh. van huizen	166.539	691.307	709.721
Ontv. waterleidingen	40.259	180.664	151.173
Bakengelden	300.480	952.416	775.782
Loodsgelden	220.855	895.416	731.657
Diversen	265.211	3.147.897	1.461.430
Totaal	2.511.506	13.071.674	11.170.572
Totaal generaal	47.857.792	214.431.692	182.846.805

1) In de uitkomsten 1928 en 1927 zijn begrepen de ontvangsten in Nederland over het eerste kwartaal en die in Indië over de eerste vier maanden.
2) Teruggegeven belastinggelden.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 13 Oct. '27)	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 5 1/2 13 Oct. '27	N. Bk. v. Denem. 5 2/3 Juni '27
Bk. (Vrsch. in R.C. 6 1/2 13 Oct. '27)	Zweedsche Rbk 4 3/4 30 Apr. '28
Javasche Bank ... 4 1/4 Juli '26	Bank v. Noorw. 5 1/2 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 4 1/2 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 5 Oct. '27	slowakije .. 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3 1/2 19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 6 1/2 16 Juli '28
Belgische Nat. Bnk. 4 3/4 30 Juni '28	N. Bk. v. Hong. 6 26 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 5 1/2 12 Juli '28	Bank v. Italië. 5 1/2 25 Juni '28
Bank van Spanje.. 5 2/3 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	21 Juli	16/21 Juli	9/14 Juli	2/7 Juli	18/23 Juli	19/24 Juli	20/24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	4 1/8	4 1/16-3/4	4-3/16	4-5/16	3 1/2-5/8	2 5/8-1 1/2	3 1/8-3/16
Prolong. 1)	4-1/4	3 3/4-4 1/4	3 1/4-4	3 1/2-4 1/4	3-1/2	2 1/4-1/16	2 1/4-3/4
<i>Londen</i>							
Daggeld ..	2-3 1/2	2-4 1/4	2-5	2-3 1/2	3-4 1/2	3-4 1/4	1 3/4-2
Partic. disc.	4-1/16	4-4 1/8	3 3/4-4 1/8	3 1/16-7/8	4 5/16-3/8	4 1/4-5/16	2 1/4-3/4
<i>Berlijn 1)</i>							
Daggeld ..	6 1/2-8 1/4	6 1/2-8 3/4	5-8 1/2	7-10	5-8 1/2	3-5 1/2	—
Partic. disc.	6 3/4	6 3/4	7 1/4-8 3/4	6 3/4	5 7/8-6	4 1/2	—
30-55 d...	6 3/4	6 3/4	6 3/4	6 3/8-3/4	5 7/8-6	4 1/2	—
56-90 d...	6 3/4	6 3/4	6 3/4	6 3/8-3/4	5 7/8-6	4 1/2	2 1/8-1/2
<i>Waren-</i>							
<i>wchsel.</i>	7	7	6 5/8-3/4	6 7/8-7	6-1/4	5	—
<i>New York</i>							
Daggeld 1)	5-1/4	5-6 1/4	6-8 1/4	5-10 1/4	3 1/2-4 1/4	4-1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	4 3/4	4 5/8-3/4	4 1/4-3/4	4 1/4	3 1/2-3/4	3 1/2	—

1) Koers van 20 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
17 Juli 1928	2.48 9/16	12.08 1/4	59.26 1/2	9.72 3/4	34.62	99 3/4
18 " 1928	2.48 7/16	12.08 5/8	59.30	9.72 3/4	34.61 1/2	99 3/4
19 " 1928	2.48 5/8	12.03 1/2	59.30 1/2	9.73	34.60 1/2	99 3/4
20 " 1928	2.48 7/16	12.08 7/8	59.31	9.73 1/2	34.62	99 3/4
21 " 1928	—	—	—	—	—	99 3/4
23 " 1928	2.48 9/16	12.08 1/4	59.32 1/2	9.73	34.62 1/2	99 3/4
Laagste d.w. 1)	2.48 5/16	12.08	59.23	9.71	34.60	99 3/4
Hoogste d.w. 1)	2.48 3/4	12.08 1 1/8	59.34	9.75	34.65	100
16 Juli 1928	2.48 9/16	12.08 5/8	59.24	9.72 1/2	34.63	99 3/4
9 " 1928	2.48 1/8	12.08 3/4	59.25	9.73 1/2	34.63	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
17 Juli 1928	47.85 1/2	35.10	7.35	1.51	13.02	40.90
18 " 1928	47.84 1/2	35.10	7.36	1.52	13.01	40.91
19 " 1928	47.84 1/2	35.05	7.34	1.52	13.02	40.91 1/2
20 " 1928	47.85 1/2	35.07 1/2	7.34 1/2	1.51 1/2	13.02	41.08
21 " 1928	—	—	7.34	1.51	—	—
23 " 1928	47.86	35.07 1/2	7.36	1.51 1/2	13.02	41.02 1/2
Laagste d.w. 1)	47.82	34.90	7.32	1.47 1/2	13.00	40.85
Hoogste d.w. 1)	47.88	35.10	7.38	1.55	13.05	41.17 1/2
16 Juli 1928	47.86	35.10	7.36	1.52	13.02 1/2	40.87
9 " 1928	47.83 1/2	34.97 1/2	7.34 1/2	1.52	13.04 1/2	40.99
Muntpariteit	48.—	35.—	7.34 1/2	1.52	13.09	48.—

Data	Stockholm *)	Kopen-	Oslo *)	Hel-	Buenos-	Mon-
		hagen *)		sing-	Aires 1)	teal 1)
				foers 1)		
17 Juli 1928	66.55	66.42 1/2	66.42 1/2	6.24	105 1/8	2.47 3/4
18 " 1928	66.55	66.42 1/2	66.42 1/2	6.24	104 3/4	2.47 3/4
19 " 1928	66.55	66.45	66.42 1/2	6.25	104 7/8	2.47 3/4
20 " 1928	66.57 1/2	66.45	66.42	6.25	105	2.47 3/4
21 " 1928	—	—	—	6.24 1/2	104 7/8	2.47 3/4
23 " 1928	66.55	66.45	66.42 1/2	6.25	105	2.48
Laagste d.w. 1)	66.50	66.35	66.35	6.21	104 1/2	2.47 1/2
Hoogste d.w. 1)	66.60	66.47 1/2	66.45	6.27 1/2	105 1/2	2.48 1/2
16 Juli 1928	66.55	66.42 1/2	66.42 1/2	6.24	105 1/8	2.47 13/16
9 " 1928	66.55	66.35	66.35	6.21	105	2.47 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.
2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.
In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
17 Juli 1928	4,86 1/4	3,91 3/8	23,84	40,24 1/2
18 " 1928	4,86 1/2	3,91 1/2	23,86 7/8	40,25 1/2
19 " 1928	4,86 5/16	3,91 1/2	23,86 3/4	40,26
20 " 1928	4,86 1/4	3,91 1/2	23,86 3/4	40,23 1/2
21 " 1928	4,86 1/8	3,91 1/2	23,86 3/4	40,23 1/2
23 " 1928	4,86 3/32	3,91 1/2	23,87 1/2	40,23 1/2
25 Juli 1927	4,85 7/16	3,91 1/4	23,78 1/4	40,06 1/4
Muntpariteit ..	4,8667	13,92	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	7 Juli 1928	14 Juli 1928	16/21 Juli 1928 Laagste	21 Juli 1928 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 9/16
Athene	Dr. p. £	375	375	374 1/2	375 3/4
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 5/16	1/10 1/4	1/10 5/16	1/10 5/8
Budapest ...	Pen. p. £	27.95 1/2	27.90 1/2	27.88	27.94
B. Aires ...	d. p. \$	47 13/32	47 7/16	47 11/32	47 5/8
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/559 64	1/559 64	1/559 64	1/559 64
Constantin ..	Piast. p. £	950	955	945	960
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0 1/2	2/0 3/8	2/0 1/8	2/0 13/16
Kobe	Sh. p. yen	1/10 3/8	1/10 3/8	1/10 1/2	1/10 1/8
Lissabon ..	Escu. p. £	108 1/4	108 1/4	107 1/2	109 3/4
Mexico	d. per \$	23 1/2	23 1/2	23 1/4	23 3/4
Montevideo	d. per \$	50 1/4	50 3/8	50 1/8	50 1/2
Montreal ..	\$ per £	4.88 1/4	4.87 9/16	4.87 7/8	4.88 1/16
R.d. Janeiro	d. per Mil.	587 64	529 32	528 32	515 16
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/8 1/16	2/8 3/32	2/7 3/4	2/8 7/16
Singapore ...	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 3/4	2/3 1/16	2/3 3/8
Valparaiso 1)	\$ p. £	39.66	39.65	39.64	39.68
Warschau ...	Zl. p. £	43 1/2	43 1/2	43 1/4	43 3/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen 1)	N.York 2)
16 Juli 1928 ..	27 1/8	59
17 " 1928 ..	27 1/16	58 7/8
18 " 1928 ..	27 1/8	58 7/8
19 " 1928 ..	27 1/8	58 7/8
20 " 1928 ..	27 1/16	58 5/8
21 " 1928 ..	27 1/8	58 3/4
23 Juli 1927 ..	26 1/8	56 3/4
20 Juli 1914 ..	24 15/16	59

GOUDPRIJS 3)

	Londen
16 Juli 1928 ..	84 10 1/2
17 " 1928 ..	84 10
18 " 1928 ..	84 10 1/2
19 " 1928 ..	84 10 1/2
20 " 1928 ..	84 10 1/2
21 " 1928 ..	84 10 1/4
23 Juli 1927 ..	84 11 1/2
20 Juli 1914 ..	84 11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	7 Juli 1928	14 Juli 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 89.746,88	f 462.936,43
Voorschot op ultimo Juni 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	13.132.183,93	4.257.731,52
Voorschotten aan Suriname.....	9.210.795,47	9.298.264,35
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	147.796.199,27	144.813.781,94
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	13.459.265,78	16.451.728,39
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	2.935.348,03	2.635.348,03

Verplichtingen.

	7 Juli 1928	14 Juli 1928
Voorschot door de Nederl. Bank	f 8.619.512,63	f 5.731.487,22
Schatkistbiljetten in omloop 1)	103.526.000,—	103.526.000,—
Schatkistpromessen in omloop	—	—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Zilverbons in omloop	11.517.533,50	11.468.997,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) ..	12.585.329,79	9.179.349,17
Id. aan Ned.-Indië	229.166,68	233.366,68
Id. aan Curaçao	5.177.806,22	7.451.596,70
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) ..	30.114.182,76	30.623.818,98
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	1.565.000,—	1.565.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	6.634.686,96	6.774.297,67

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) Mei 1928.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	14 Juli 1928	21 Juli 1928
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 9.179.000,—	f 11.003.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	11.369.000,—	10.270.000,—
Verplichtingen:		
Metaalmiddelen in 's Lands Kas	—	32.752.000,—
Waarvan muntbiljetten	—	3.379.000,—
Schatkistpromessen in omloop	150.000,—	150.000,—
Muntbiljetten in omloop	36.533.000,—	36.588.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	1.160.000,—	1.200.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	880.000,—	983.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 23 Juli 1928.

Activa.	
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	f 47.282.085,14
Papier o. h. Buitentl. in disconto	—
Idem eigen portef. ..	f 201.016.730,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ..	201.016.730,—
Beleeningen	
incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	f 102.773.235,41
Op Effecten	f 97.827.035,41
Op Goederen en Spec. ..	4.946.200,—
Voorschotten a. h. Rijk ..	—
Munt en Muntmateriaal	
Munt, Goud	f 67.459.000,—
Muntmat., Goud ..	367.524.583,36
	f 434.983.583,36
Munt, Zilver, enz. ..	23.563.300,42
Muntmat., Zilver ..	—
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	24.647.839,12
Gebouwen en Meub. der Bank	5.000.000,—
Diverse rekeningen	34.846.576,79
	f 874.113.350,24
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefondsen	7.157.903,12
Bijzondere reserve	8.000.000,—
Pensioenfonds	5.494.586,94
Bankbiljetten in omloop	784.138.070,—
Bankassigtiën in omloop	269.217,83
Rek.-Cour. f Het Rijk	f 2.954.491,35
saldo's: f Anderen ..	41.086.874,88
Diverse rekeningen	5.012.206,12
	f 874.113.350,24
Beschikbaar metaalsaldo	f 292.351.744,88
Op de basis van 2/3 metaaldekking ..	126.662.014,07
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..	1.461.758.720,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opetsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
23 Juli '28	67.459	367.525	784.138	44.311	292.352	55
16 " '28	67.460	367.525	796.436	43.126	289.839	54 1/2
9 " '28	67.513	367.528	806.579	36.465	289.001	54
2 " '28	67.521	367.528	828.755	45.884	283.110	52
25 Juni '28	67.573	367.466	768.177	50.439	294.754	56
18 " '28	67.567	367.469	778.059	45.490	293.255	55
25 Juli '27	68.128	319.275	789.509	51.878	247.436	49
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 1)	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
23 Juli 1928	47.282	—	102.773	201.017	34.847
16 " 1928	50.914	—	105.623	200.891	32.570
9 " 1928	55.890	—	107.947	195.738	35.285
2 " 1928	41.592	—	143.155	195.765	28.087
25 Juni 1928	57.881	—	102.901	196.745	35.783
18 " 1928	50.410	—	104.869	196.568	36.635
25 Juli 1927	160.559	—	130.705	128.080	22.860
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen 1)	Diverse rekeningen 2)
1 Juni 1928	2.232	3.991	168	90	2.127	153
1 Mei 1928	2.260	3.941	169	70	2.048	131
1 April 1928	2.282	3.831	161	45	2.078	258
1 Maart 1928	2.308	3.389	161	280 3)	2.009	280
1 Februari 1928	2.316	3.390	162	273 3)	2.128	460
1 Januari 1928	2.320	3.312	163	360 3)	2.215	570
1 Juni 1927	1.857	2.406	140	43	1.658	867

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva. 3) Schuld aan de kolonie.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
21 Juli 1928	187.000		314.200	50.200	114.120
14 „ 1928	187.100		317.200	47.700	114.120
7 „ 1928	188.700		316.900	38.900	117.540
23 Juni 1928	174.040	15.294	307.594	50.013	118.160
16 „ 1928	174.111	15.362	309.831	48.379	118.147
9 „ 1928	174.216	16.623	311.171	47.783	119.400
2 „ 1928	174.251	16.808	306.429	44.011	121.311
23 Juli 1927	184.731	21.395	324.377	58.953	129.870
24 Juli 1926	194.794	34.021	335.632	49.983	152.068
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
21 Juli 1928		147.500		***	51
14 „ 1928		144.500		***	51
7 „ 1928		139.600		***	53
23 Juni 1928	15.379	20.549	79.399	60.144	53
16 „ 1928	15.470	21.307	75.541	63.600	53
9 „ 1928	15.353	19.636	73.130	67.059	53
2 „ 1928	14.825	19.128	68.339	64.042	55
23 Juli 1927	14.265	30.468	83.805	46.086	54
24 Juli 1926	11.945	26.334	54.871	65.553	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis ²⁾/₁₀₀ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
18 Juli 1928	175.944	135.891	297.088	56.250	247.706
11 „ 1928	174.357	136.361	296.927	56.250	247.641
4 „ 1928	173.428	137.166	300.157	56.250	250.791
27 Juni 1928	172.287	136.256	296.030	56.250	246.606
20 „ 1928	171.691	135.027	296.454	56.250	247.017
13 „ 1928	168.100	135.074	296.508	56.250	247.055
20 Juli 1927	151.809	137.361	296.487	56.250	246.809
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
18 Juli '28	31.389	50.241	16.389	106.922	59.803	48 ³⁾ / ₁₀₀
11 „ '28	30.629	50.588	16.210	104.703	57.746	47 ³⁾ / ₁₀₀
4 „ '28	28.769	79.741	19.687	126.829	56.012	38 ³⁾ / ₁₀₀
27 Juni '28	30.779	60.868	23.873	105.593	55.781	43
20 „ '28	31.633	52.378	24.433	98.122	56.415	46
13 „ '28	34.440	51.668	18.250	102.793	52.776	43 ¹⁾ / ₁₀₀
20 Juli '27	49.867	48.310	12.629	101.979	34.197	29 ⁷⁾ / ₁₀₀
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat ²⁾
13 Juli '28	29.403	732	16.540	14.836	12.727	2.014	3.200
6 „ '28	29.176	732	15.920	14.891	12.703	2.034	3.200
29 Juni '28	28.990	732	15.559	15.269	11.702	1.890	3.200
25 „ '28	28.935	785	15.985	13.517	10.562	1.884	3.200
15 Juli '27	5.547	345	52	1.617	10	1.653	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Regk. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
13 Juli '28	5.930	1.325	60.162	6.793	620	6.209
6 „ '28	5.930	1.330	60.295	5.989	620	5.791
29 Juni '28	5.930	1.309	60.628	4.555	1.933	5.294
25 „ '28	5.930	1.239	58.772	5.079	1.934	5.744
15 Juli '27	—	23.460	53.490	174	—	12.523
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie van den franc op 25 Juni is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ De schuld van den Staat aan de Banque de France is op 25 Juni afgelost. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
14 Juli 1928	2.127,3	85,6	200,1	2.242,0	43,9
7 „ 1928	2.105,4	85,6	239,5	2.304,2	27,3
30 Juni 1928	2.083,8	85,6	250,0	2.477,2	138,3
23 „ 1928	2.062,2	85,6	245,3	1.860,9	27,2
15 „ 1928	2.062,3	85,6	251,7	1.924,8	78,2
15 Juli 1927	1.801,5	57,9	96,2	2.236,6	116,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Regk.-Crt.	Diverse Passiva
14 Juli 1928	94,0	598,0	4.225,0	558,4	230,2
7 „ 1928	94,0	604,3	4.426,7	423,8	218,8
30 Juni 1928	94,0	684,2	4.674,2	525,2	215,1
23 „ 1928	94,0	616,9	3.906,7	512,7	208,1
15 „ 1928	94,0	604,3	4.039,3	471,8	213,3
15 Juli 1927	93,0	530,0	3.518,3	746,4	360,2
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 14, 7 Juli, 30, 23, 15 Juni '28, 15 Juli '27, resp. 33; 28; 21; 58; 48; 83 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1928	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Regk. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in erwissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
19 Juli	803	465	44	548	46	383	2.130	31	102
12 „	803	471	—	553	51	—	2.153	17	109
5 „	799	447	—	543	48	—	2.138	20	71
28 Juni	799	466	—	568	43	—	2.102	24	144
21 „	798	444	44	557	42	387	2.085	19	128
20 Juli ²⁾	645	446	41	468	30	400	1.899	16	87

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
3 Juli '28	2.546,5	1.191,7	146,1	1.191,0	209,7
27 Juni '28	2.583,3	1.191,8	155,0	1.031,9	223,4
20 „ '28	2.580,9	1.198,4	156,4	990,8	223,9
13 „ '28	2.580,4	1.189,7	153,6	1.042,9	240,4
6 „ '28	2.608,9	1.174,6	152,5	982,0	266,4
29 Mei '28	2.606,9	1.186,2	150,6	943,8	304,0
6 Juli '27	2.988,1	1.654,4	152,8	506,8	199,0

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
3 Juli '28	219,6	1.660,1	2.459,3	141,2	61,8	65,4
27 Juni '28	211,9	1.604,6	2.381,8	140,3	64,8	68,7
20 „ '28	222,9	1.599,4	2.366,2	140,3	65,1	69,0
13 „ '28	223,3	1.605,4	2.436,1	139,7	63,8	67,6
6 „ '28	210,0	1.598,4	2.423,8	139,6	64,9	68,7
29 Mei '28	219,4	1.593,3	2.407,6	139,6	65,1	68,9
6 Juli '27	374,5	1.751,1	2.340,9	129,4	73,0	76,8

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
27 Juni '28	640	15.750	6.679	1.739	20.450	7.004
20 „ '28	641	15.785	6.692	1.721	20.532	6.989
13 „ '28	641	15.878	6.658	1.765	20.719	7.002
6 „ '28	641	15.851	6.653	1.762	20.650	6.990
30 Mei '28	642	15.893	6.683	1.748	20.668	7.003
29 Juni '27	668	14.718	6.050	1.751	19.755	6.212

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 23 Juli 1928.

De vacantieperiode heeft thans wel ten volle haar intrede gedaan in den beurshandel. Er is vrijwel geen enkel centrum van den handel in fondsen geweest, dat van eenige levendigheid blijk heeft gegeven. Zelfs te New York is de omvang van zaken geluwd, in verband met de rustige overwegingen, waarmede de laatste discontoverhooging werd ontvangen. In de achter ons liggende berichtperiode zijn de voorschotten, aan makelaars ter beurze verleend, opnieuw afgenomen en hoewel de vermindering kleiner was dan aanvankelijk was verwacht, heeft deze ontwikkeling toch een goeden indruk gemaakt. Over het algemeen is men van meening dat, indien de speculatie geen al te groote vormen aanneemt, tegen den herfst met een ruimere geldmarkt rekening gehouden zal kunnen worden. Gezien het feit, dat de speculatieve neigingen zijn afgenomen, in verband met de bedreiging van een stijver wordende geldmarkt, ziet men de naaste toekomst met een zeker vertrouwen tegemoet. Inmiddels is de gang van zaken in de industrie niet onbevredigend en ook om deze reden heeft de markt een rustige, zij het afwachtende houding, aangenomen.

Te Berlijn is deze week bijzonder weinig omgegaan. De Duitse markten hebben zich grootendeels laten leiden door de omstandigheden in het buitenland, voornamelijk door New York en Zwitserland en gezien de vrij vaste houding in deze markten, hebben ook de beurzen in Duitschland blijk gegeven van een opgewekte tendens. Nogal veel aandacht is gevallen op aandelen I. G. Farbenindustrie, in verband met de berichten omtrent het vervaardigen van suiker uit hout. Men was echter van meening, dat onder de tegenwoordige omstandigheden op de suikermarkt van een loonende voortbrenging nog geen sprake kon zijn.

Te Londen is het verloop van de beurs tamelijk kleurloos geweest. De beleggingsafdeeling was, wat den grondtoon betreft, vast, doch omzetten van eenige beteekenis zijn niet voorgekomen. Aandelen in binnenlandsche spoorwegen waren aanvankelijk iets hooger, doch de verbetering kon niet ten volle worden gehandhaafd. De afdelingen van industriële papieren hebben eigenlijk geen bepaalde richting aan den dag gelegd; speculatieve aankopen hebben zoo goed als niet plaats gevonden. Van de in de berichteweek plaats gehad hebbende nieuwe emissies hebben de meeste een goed onthaal gevonden.

Te Parijs is de handel eveneens sterk ingekrompen. De liquidatie is echter gemakkelijk verlopen en zij, die meenden uit de verwachte moeilijkheden de mogelijkheid van een koersval tegemoet te mogen zien, zijn in deze verwachtingen teleurgesteld. De geldmarkt heeft in dit verband ook medegewerkt, zoodat van fluctuaties van eenigen omvang niet kon worden gesproken.

Ook ten onzent is het koersverloop vrij kalm geweest, hoewel hier en daar toch wel verschillen van vrij grooten omvang opgemerkt konden worden. Uit den aard der zaak gold dit weder niet de afdeling voor *beleggingsfondsen*, welke weinig veranderd was, hoewel met een lichte neiging tot eenige reactie. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: $104\frac{11}{16}$, $104\frac{3}{8}$, $104\frac{5}{8}$; $4\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 101, $100\frac{15}{16}$, $100\frac{7}{8}$; $4\frac{1}{2}$ pCt. Ned.-Indië 1926: $99\frac{1}{8}$, $99\frac{1}{16}$; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: $87\frac{1}{4}$, $87\frac{3}{4}$, $87\frac{1}{2}$; 8 pCt. Sao Paulo 1921: $106\frac{3}{8}$.

Daarentegen heeft de markt voor *industriële aandelen* nogal sterk de aandacht getrokken. Plotseling is omvangrijke vraag voor aandelen Nederlandsche Kunstzijdefabriek

(Enka) ontstaan, welke later in verband werd gebracht met geruchten omtrent een overneming, door deze maatschappij, van de Nederlandsche Kunstzijde Industrie te Breda. Deze geruchten zijn tot nu toe onbevestigd gebleven en zijn vermoedelijk ontstaan uit de omstandigheid, dat de post aandelen in de Nederlandsche Kunstzijde Industrie, waarmede de bekende oppositie in de laatste algemeene vergadering van aandeelhouders werd gevoerd, nu onder het beheer is gekomen van de bankiersgroep Schröder-British, Foreign and Colonial Corporation. Blijkbaar verwacht men van deze zijde het voeren van onderhandelingen met de Enka. Ter beurze hebben deze geruchten tot groote kooplust, zoowel voor aandelen Enka als Nederlandsche Kunstzijde Industrie geleid. De behaalde koersverbeteringen evenwel konden niet tot het einde toe worden behouden. Van de overige industriële aandelen hebben Philips de aandacht getrokken door een hernieuwde en krachtige stijging van het koerspeil. Na een kleine inzinking werd de opwaartsche beweging voortgezet. Aandelen Centrale Suiker Maatschappij waren iets beter van toon. In Margarine Unie is weinig omgegaan en de koers was eerder iets lager. Centrale Suiker Mij.: $75\frac{1}{2}$, $72\frac{9}{16}$, $76\frac{5}{8}$; Nederlandsche Kunstzijde Ind.: 202, $208\frac{1}{2}$, 220, 222; Holl. Mij. t. h. maken van werken in Gew. Beton: 233, 241, 245; Internationale Viscoze: $106\frac{1}{2}$, 105, $108\frac{3}{4}$; Jurgens: 280; Margarine Unie: 218 $\frac{5}{8}$, 220, $217\frac{5}{8}$, 217; Maekubee: $197\frac{3}{8}$, 196, $205\frac{3}{8}$, $203\frac{1}{2}$; Ned. Kunstzijdefabriek: 440, 449, 465, $473\frac{1}{4}$, $465\frac{1}{2}$; Philips Gloeilampenfabriek: 694, 711, 720, 708, 726; Ougrée Marihaye: 336, 335, 334, $334\frac{1}{2}$; Separator: 162, $164\frac{1}{2}$, 166; Zweedsche Lucifer Mij.: 397, 405, $403\frac{3}{4}$.

Ook *rubberaandelen* stonden tijdelijk in het middelpunt der belangstelling, in verband met het feit, dat een commissie uit de Nederlandsche plantersbelangen een audiëntie heeft gehad bij den Minister van Koloniën, waarbij deze bewindsman zijn medewerking heeft toegezegd bij het bestudeeren van alle punten, welke het rubbervraagstuk raken, zoowel met het oog op de plantagebelangen als met betrekking tot de bevolkingsrubber. Ter beurze heeft men hieruit de gevolgtrekking gemaakt, dat een ingrijpen in de ontwikkeling van den bevolkingsaanplant mogelijk geacht zou kunnen worden en dienovereenkomstig heeft men de desbetreffende aandelen hooger gewaardeerd. Spoedig is men echter tot de conclusie gekomen, dat deze verklaring van 's Ministers woorden de werkelijkheid wel wat ver vooruit liep en is het koerspeil dienovereenkomstig gedaald, hoewel het zich ten slotte toch nog boven dat van de vorige berichtperiode is blijven bewegen. Amsterdam Rubber: 232, $236\frac{1}{2}$, 234, $233\frac{1}{2}$; Deli Batavia: 151, $161\frac{1}{2}$, $156\frac{1}{2}$, $157\frac{3}{4}$; Hessa Rubber: 287, 299, 297; Java Caoutchouc: 145, 143, 148, 149; Kendeng Lemboe: 335, $308\frac{3}{4}$ (ex div.), 302, $303\frac{3}{4}$; Majanglanden: 286, 296, 290, 295; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 280, 290, $288\frac{1}{2}$, $289\frac{1}{2}$; R'dam Tapanoei: 116, $117\frac{1}{2}$, 113, $116\frac{3}{4}$; Serbadjadi: $179\frac{1}{4}$, 185, 188, 187; Sumatra Caoutchouc: 172, 176, 175, 174; Sumatra Rubber: $176\frac{1}{4}$, $181\frac{1}{4}$, $178\frac{1}{4}$, $181\frac{1}{4}$; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 130, $136\frac{1}{2}$, $135\frac{3}{4}$, $135\frac{1}{4}$; Intercontinental Rubber: $103\frac{1}{16}$, $100\frac{1}{16}$, 10 $\frac{5}{8}$.

De *tabaksmarkt* heeft voor de meeste Sumatrasoorten een zeer opgewekt verloop gehad, met name voor aandelen Deli Batavia, Senembah en De Oostkust. Daarentegen waren aandelen Deli Maatschappij slechts weinig veranderd. Een en ander heeft in verband gestaan met dividendschattingen en geruchten omtrent oogstvooruitzichten. Arendsburg: $646\frac{1}{2}$, 649, 650; Besoeki Tabak Mij.: 522, 525, 524; Deli Batavia: $539\frac{1}{2}$, 549, 554, $556\frac{1}{4}$; Deli Mij.: $448\frac{1}{2}$, 453, 446,

INDUSTRIËLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM

LONDEN

BERLIJN

PARIJS

KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 10.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 7.900.000.—

Financiering van den afzet van industriële producten.

447; Oostkust: 181, 188½, 187; Senembah: 528¼, 535¼, 539, 538½.

Suikeraandeelen bewogen zich op den achtergrond, doch, na een tijdelijke inzinking, met een duidelijke neiging tot herstel, welke vooral in aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam” tot uitdrukking is gekomen. Cultuur Mij. de Vorstenlanden: 165, 163¼, 164; H.V.A.: 684, 669, 680, 693¼; Javasche Cultuur Mij.: 378, 374, 379¼; Krian: 214, 218½, 220½; Moormann: 328, 329; Ned.-Ind. Suiker Unie: 241½, 243, 246; Poerworedjo: 105, 106, 107; Sindanglaet: 413, 415, 414; Suiker Cultuur Mij.: 256½, 258¼; Tjepper: 736, 740, 732, 742, 736; Watoetoelis Poppoh: 759.

In de afdeling voor *petroleumaandeelen* viel eenig aanbod op te merken, hetgeen echter geen invloed van betekenis op het koerspeil van aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij heeft uitgeoefend. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 390½, 391¼, 390¼; Gee. Holl. Petr. Cy.: 197½, 193, 190½; Kon. Petr. Mij.: 410¼, 409¾, 411¼, 407¾, 409¼; Perlak Petroleum: 81¼, 80¾, 81¾; Paudawa: 20¼, 20¼¹⁶, 20¾; Marland Oil: 35½, 35¼, 35.

De *scheepvaartafdeeling* heeft een onbelangwekkend verloop gehad. Af en toe bestond eenige vraag voor aandeelen Holland-Amerika Lijn en Java-China-Japan Lijn, doch voor het overige waren de meeste noteringen vrijwel onveranderd. Holland-Amerika Lijn: 74½, 76½, 76¼; Java-China-Japan Lijn: 132¾, 130, 132½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 84, 85¼; Ned. Scheepvaart Unie: 208½, 207½, 209½; Stoomv. Mij. Nederland: 191, 191½; Nievelt Goudriaan: 110, 109, 108¾, 113¼.

Aandeelen in mijnbouw-ondernemingen waren bijna tot het slot van de berichtperiode toe vrijwel verwaarloosd, met uitzondering van aandeelen Boeton, waarin een kleine verbetering op te merken viel. Daarna echter werd de aandacht ook gevestigd op aandeelen Algemeene Exploratie Mij. en aandeelen Salda; voor beide soorten werden hogere prijzen besteed. Alg. Exploratie Mij.: 96¼, 97¼, 104; Bil-liton 1e Rubriek: 862, 861; Boeton Mijnbouw Mij.: 174½, 181, 187¾, 187; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 100½, 101¼, 102¾; Redjang Leborg: 140, 138; Singkep Tin Mij.: 337½, 351, 344, 348.

De afdeling voor *bankaandeelen* was rustig, doch opgewekt. Amsterdamsche Bank: 182¼, 181¾, 182; Incasso Bank: 126½, 127, 126¾, 127; Javasche Bank: 315½ (ex div.), 316; Koloniale Bank: 247¼, 245, 247½, 247; Ned.-Ind. Handelsbank: 168, 166¼, 165¼; Ned. Handel Mij.: 178¼, 176, 177¼, 178¾; R'damsche Bankvereniging: 99, 98½, 98¼; Twentsche Bank: 142½.

De *Amerikaansche afdeling* is stil gebleven; onder de heerschende omstandigheden neemt men ten onzent niet actief aan den handel in Amerikaansche papieren deel. Toch stegen de meeste koersen in overeenstemming met de aanwijzingen van Wallstreet. Anaconda Copper: 131¼, 131, 134, 133½; Studebaker: 67¾, 68½, 67¾¹⁶; U. S. Leather: 45, 47¹⁵/₁₆; U. S. Steel Corp.: 134, 136½, 137½; Atchison Topeca: 184, 185¼, 184¾; Erie: 51, 52½, 51; Missouri Kansas & Texas: 34¾, 35¹³/₁₆, 35⁷/₁₆; St. Louis & San Francisco: 113, 114¼, 114½; Union Pacific: 190, 191, 191¼; Wabash Railway: 70¼, 72¼, 70¾.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

24 Juli 1928.

Het warme weder van de vorige week heeft een weldadige uitwerking gehad op de ontwikkeling van de te velde staande tarwe in Europa en de vooruitzichten zijn dientengevolge in verschillende landen verbeterd, hoewel hiermede niet bedoeld wordt, dat de in verschillende streken gedurende den winter aangerichte schade geheel kon worden goedge-maakt. In het Noorden van Frankrijk en in Duitschland zijn vele streken vanwaar ongunstige berichten blijven binnenkomen. De oogst in Polen belooft ook geen groote opbrengst. De berichten uit Zuid-Slavië en Roemenië waren gunstig en reeds wordt nieuwe tarwe uit die landen ter verlading in Augustus aangeboden. Geregelde zaken in deze soorten komen echter nog niet tot stand. Ook in Hongarije is men met het snijden van tarwe begonnen en de eerste resultaten van het dorschen schijnen reden tot tevredenheid te geven. Uit Rusland luiden de berichten over de tarwe gunstig, waarbij echter in aanmerking genomen moet worden, dat men in dat land een kleine opbrengst van rogge verwacht, hetgeen een zeer belangrijk voedsel voor de bevolking is. Bovendien schijnen de goede opbrengsten verwacht te worden in streken, waar het transport slecht ontwikkeld is, zoodat moeilijkheden te voorzien zijn na den oogst met het vervoer naar de industriële centra. Ook in Engeland was het weder in de vorige week buitengewoon gunstig om de graanoogsten tot ontwikkeling te brengen.

Toch moeten de verwachtingen over den Engelschen tarwe-oogst niet te hoog gespannen zijn en men rekent daar op een kleinere opbrengst dan in het vorige jaar. Dit doet men ook in Frankrijk en in Duitschland. De berichten over den Canadeeschen oogst blijven onverdeeld gunstig luiden en men verwacht op het oogenblik in het geheele tarwegebied van Canada record-oogsten. Volgens de officieele berichten in Manitoba en in Alberta werd de toestand in verscheiden jaren niet zoo gunstig beoordeeld als nu. Men verwacht daar, dat de oogst 14 dagen vroeger binnengehaald kan worden dan in den regel het geval is. In de Vereenigde Staten heeft regen het binnengaan van den oogst van wintertarwe in verschillende streken vertraagd. In het Zuidwesten is reeds een groot deel van de wintertarwe gedorscht en men is daar tevreden met de resultaten wat opbrengst en kwaliteit betreft. De vooruitzichten van zomertarwe zijn nog verder verbeterd en ten gevolge van het gunstige weder is vroeger gemelde achterstand ingehaald. Van particuliere zijde wordt de opbrengst van zomertarwe nu geraamd op 280 miljoen bushels tegen de officieele raming van 1 Juli van 257 miljoen bushels. De berichten uit Argentinië blijven eveneens gunstig luiden en hoewel droog en koel weder gedurende eenige weken heeft geheerscht werden tot dus-verre nog geen klachten over gebrek aan vocht gehoord. In Australië is in de meeste landbouwgebieden regen gevallen en zijn de vooruitzichten veelbelovend voor een groote opbrengst van tarwe.

Ten gevolge van de gunstige weersomstandigheden en de daarmee gepaard gaande optimistische berichten over de verschillende te velde staande tarweoogsten, is de stemming voor tarwe aan alle markten, zoowel in de exportlanden als ook in de invoerlanden gedrukt. Hiertoe dragen ook de groote verschepingen van de laatste week bij. Vooral van Manitoba-tarwe waren die verschepingen zeer groot, terwijl daar nog belangrijke voorraden van den ouden oogst aanwezig zijn. De zichtbare voorraad van tarwe in Canada werd op 14 Juli geschat op 86.474.000 bushels tegen een zichtbaren voorraad in het vorige jaar van 45.874.000 bushels. Bovendien is men van meening, dat de voorraden bij de boeren nu grooter zijn dan een jaar geleden. Ten gevolge van de gedrukte stemming hebben de prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg voor Juli een verlaging ondergaan van 9½ cents per 60 lbs. Voor October, welke termijn op den nieuwen oogst is gebaseerd, bedroeg de verlaging 14 cents. Te Chicago was de Juli-termijn 10 cents en September eveneens 10 cents per 60 lbs. lager. Te Buenos Aires en te Rosario ondergingen de prijzen voor Augustus verlagingen van 60 cents per 100 KG. Vooral op 23 Juli waren de verlagingen aan de termijnmarkten van alle uitvoerlanden zeer aanzienlijk. Koopers toonen op het oogenblik weinig vertrouwen in de prijzen en op de meeste dagen der afgelopen week kwamen weinig tarwezaken tot stand. Wel ging Rusland voort met het doen van eenige inkoop, doch deze waren niet van zoo grooten omvang als eenige weken geleden en konden geen verandering brengen in den algemeen gedrukten toestand.

Behalve in het Noorden is men in de meeste landen van Europa met het snijden van rogge begonnen. De eerste dorschresultaten zijn echter niet zeer gunstig in die streken, waar het gewas gedurende den winter van het ongunstige weder te lijden heeft gehad. In verband met de flauwe stemming voor tarwe is ook die voor rogge gedrukt. Verschepingen van rogge uit Noord-Amerika waren niet groot, doch de vraag is ook verre van levendig en de prijzen zijn niet on-aanzienlijk gedaald. Te Chicago bedraagt deze verlaging voor den Juli-termijn in de vorige week bijna 12 cents per 56 lbs. en voor den September-termijn 9½ cents per 56 lbs.

Op de meeste dagen van de vorige week was de stemming voor maïs nog zeer vast en werden voor disponibile en spoedig te verwachten partijen verder verhoogde prijzen betaald. Toen het bleek, dat aan het einde der week verschillende boeten met maïs zouden binnenkomen zijn koopers meer terughoudend geworden, in de verwachting, dat de prijzen wel eens konden inzakken en dat van de voor spoedige maïs betaalde zeer hooge premie een deel zou verloren kunnen gaan. Inderdaad zijn de prijzen voor maïs aan het einde der vorige week vrij aanmerkelijk gedaald, echter niet alleen voor aangekomen en zeer spoedig verwachte partijen, doch ook voor ver verwijderde posities. Voor dadelijk leverbare partijen echter is de verlaging het grootst geweest. De groote verschepingen van Argentinië gedurende de laatste weken hebben langen tijd geen verlaging der prijzen kunnen veroorzaken, doch nu die stoomende voorraad dichter bijkomt oefent zij toch een drukkenden invloed op de prijzen uit, terwijl de vraag vermindert. De prijzen aan de termijnmarkt te Buenos Aires zijn gedurende de vorige week 15 cents per 100 KG. gedaald. In Rosario bedroeg deze verlaging 20 en 15 cts. Niettegenstaande de staking te

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	23 Juli 1928	16 Juli 1928	25 Juli 1927
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Mais Aug.	Lijnzaad Aug.				
21 Juli '28	124¼	106¼	48½	11,10	8,15	15,45	Tarwe (Hardwinter II) .. ¹	12,75	14,—	15,—
14 „ '28	129¼	105½	49	11,30	8,20	15,65	Rogge (No. 2 Western) .. ¹	12,50	13,10	11,80
21 Juli '27	142	98¾	44¾	12,05	6,55	15,50	Mais (La Plata) ²	241,—	255,—	173,—
21 Juli '26	141¼	76¾	40	13,50	6,80	17,85	Gerst (No. 2 barley) ... ²	235,—	244,—	245,—
21 Juli '25	153	100¾	43¼	13,50	9,20	19,90	Haver (Canada 3)..... ¹	12,20	12,70	12,50
20 Juli '14	82	56¾	36¼	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad).. ¹	13,95	13,75	12,40
							Lijnzaad (La Plata) ³	358,—	363,—	368,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	15/21 Juli 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	15/21 Juli 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe.....	28.617	1.133.256	1.181.912	—	41.562	39.001	1.174.818	1.220.913
Rogge.....	3.545	127.462	231.117	—	—	100	127.462	231.217
Boekweit.....	—	11.369	11.450	—	—	67	11.369	11.517
Mais.....	25.363	520.614	732.960	1.797	115.095	114.364	635.709	847.324
Gerst.....	7.900	190.736	252.171	—	3.540	6.529	194.276	258.700
Haver.....	15.420	110.921	121.067	—	383	2.728	111.304	123.795
Lijnzaad.....	6.420	111.240	151.320	4.594	206.604	140.983	317.844	292.303
Lijnkoek.....	3.010	189.040	106.206	—	1.184	—	190.224	106.206
Tarwemeel.....	1.272	66.408	64.012	439	23.344	20.291	89.752	84.303
Andere meelsoorten....	54	5.736	7.664	—	—	—	5.736	7.664

Rosario waren de verschepingen in de vorige week slechts zeer weinig kleiner dan in de voorafgaande. Sedert is de staking te Rosario weder beëindigd.

Noord-Amerika was de vorige week geregeld aan de markt met mixed maïs van den nieuwen oogst ter verscheping in December en Januari en tot afbrokkelende prijzen zijn geregeld zaken tot stand gekomen. De vooruitzichten van den oogst in de Vereenigde Staten zijn over het algemeen gunstig te noemen, ook ten gevolge van regen, waaraan behoefte bestond. Ook in Roemenië, waar men den laatsten tijd over droogte klaagt, is algemeen regen gevallen, welke van zeer gunstigen invloed is op de ontwikkeling van de maïsplanten. De prijzen voor maïs aan de termijnmarkt te Chicago ondergingen gedurende de laatste week voor December eene verlaging van 4¼ cts. per 56 lbs.

Voor Noord-Amerikaanse gerstsoorten bestond op spoedige aflading in de afgelopen week weinig belangstelling en hoewel de prijzen door afladers niet onaanzienlijk werden verlaagd, kwamen daarin weinig zaken tot stand. Wel werden geregeld contracten afgesloten in Amerikaanse gerst op najaars-verlading, waarvoor de prijzen weinig verandering ondergingen en enkele guldens werden verhoogd of verlaagd al naar de koersen uit Noord-Amerika meer of minder vast waren. In den loop van de week zijn de prijzen te Winnipeg voor gerst 1¼ cts. per 48 lbs. gedaald voor den Juli-termijn en ook voor den October-termijn. Van aanbiedingen in Donau-gerst werd in de laatste dagen weinig gehoord. De berichten over den nieuwen oogst in Roemenië blijven gunstig luiden en aanvoeren in de afladingshavens zijn begonnen, doch in verhouding met de voor Noord-Amerikaanse gerst gevraagde prijzen zijn die voor Donau-gerst te hoog en verkoopers van die gerstsoort zijn niet dringend aan de markt. Enkele partijen in ladende posities zijn aan de markt, doch ook daarin kwamen slechts weinig zaken tot stand.

In Noord-Amerikaanse haver waren in het begin der vorige week eenige zaken afgesloten, doch de groote prijsdalingen, welke in Noord-Amerika voor haver hebben plaats gevonden, hebben koopers terughoudend gemaakt en in de tweede helft van de vorige week bleef het artikel verwaarloosd. De prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg zijn in de afgelopen week voor den Juli-termijn 7½ cts. per 32 lbs. gedaald. Te Chicago was de verlaging voor haver niet zoo groot als in Winnipeg. Zij bedroeg daar voor den Juli-termijn ¼ cts. en voor den September-termijn 1¼ cts.

SUIKER.

In de afgelopen week waren de verschillende suikermarkten weder flauw gestemd.

Te New York daalden de noteringen op de termijnmarkt op 19 dezer tot 2,16 d.c. voor Juli, 2,26 d.c. voor Sept., 2,40 d.c. voor December, 2,41 d.c. voor Maart en 2,48 d.c. voor Mei. Dit lage prijsniveau werd het laatst in 1925 bereikt. Het slot kwam enkele punten beter af.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 44.000 tons, de versmeltingen 63.000 tons tegen 74.000 tons in 1927 en de voorraden 521.000 tons tegen 223.580 tons.

De Cubaansche Export Vereeniging verkocht de afgelopen week de meergenoemde 300.000 tons voor het grootste gedeelte aan Engelsche raffinadeurs, terwijl een klein deel werd geplaatst naar het Continent.

De laatste C u b a-statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche prod. tot 17/7 ..	4.037.833	4.508.620	4.880.614
Consumptie	75.489	80.620	74.000
Weekontv. afscheephavens...	30.582	30.669	33.222
Totaal sedert 1/1.....	3.099.497	3.481.625	3.890.632
Weekexport	61.069	73.904	57.837
Totale export sedert 1/1	1.977.929	2.407.773	2.629.186
Voorraad afscheephavens.....	1.095.109	1.073.852	1.261.446
Voorraad Binnenland.....	889.306	946.375	915.782

De markt te Londen was eveneens flauw met de volgende slotnoteringen:

Juli ..	Sh. 13/9	December....	Sh. 14¾
Aug. „	13/9¾	Maart 1929 ..	14/3¾
		Mei 1929 ..	14/5¼

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Juni	643.000	662.000	682.000
Tsjechoslowakije 1 Juli	292.000	178.000	345.000
Frankrijk 1 Juni	304.000	323.000	236.000
Nederland 1 Juni	103.000	90.000	136.000
België 1 Juni	124.000	86.000	85.000
Polen 1 Juli	121.000	98.000	108.000
Engeland 1 Juli geïmpt. suiker	294.000	408.000	490.000
Engel. 1 Juli Binnenl. suiker	16.000	3.000	—
Totaal Europa..	1.897.000	1.848.000	2.082.000
V.S. Atlant. havens 27 Juni ..	544.000	259.000	377.000
Cubaansche Havens 1 Juli ..	1.159.000	1.170.000	1.328.000
Cuba binnenland 1 Juli	960.000	1.041.000	997.000
Totaal	4.560.000	4.318.000	4.784.000

Op J a v a verkochten de V.I.S.P. 1000 tons Superieur tot den verlaagden prijs van f 13,50 en 18.500 tons bruine suiker tot f 12,25, hetgeen de totale verkoopen der aangesloten fabrieken brengt op 1.077.250 tons, nl. 664.150 tons Superieur en 413.100 tons bruine suiker. De waarde van tweedehands suiker daalde de afgelopen week ca. f ¾.

Hier te lande volgde de markt de noteringen te New York. Het slot luidde als volgt:

Juli f 15¾, Aug. f 15¾, Dec. f 15½ en Maart '29 f 15¾. De omzet bedroeg 3150 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 18 Juli 1928.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn aanmerkelijk gedaald, zoodat Mid. American 40 punten lager noteert dan verleden week. Deze daling werd veroorzaakt door het speculatieve element, dat partij trok van betere weerberichten en berichten omtrent geringere schade door insecten. Ook de Egyptische oogst schijnt er beter voor te staan en de prijs van F.G.F. Sakel spot in Liverpool zakte gisteren tot 19,25 d. in, een cijfer, dat sinds medio Maart jl. nog niet weer gezien is. De slechte toestand van de industrie komt tot uitdrukking in de Liverpool spot-verkoop van verleden week, die slechts 27.000 balen bedroegen, terwijl de algemeene depressie duidelijk blijkt, wanneer de totale afname van den handel in dit seizoen in Groot-Britannië nauwkeurig vergeleken wordt bij die van Amerika en het Continent.

In garens gaat weinig om. Fabrikanten van alle nummers, zoowel ketting als inslag, zijn van oordeel, dat de meeste koopers een afwachtende houding aannemen in verband met de daling van katoenprijzen. Sedert ons laatste marktbericht echter is er iets gedaan kunnen worden in enkeldraadsch garens, terwijl in tweedraadsch getwijnd, zoowel voor het binnenland als voor export, wat meer schijnt om te gaan. In het algemeen gesproken is de handel traag. De cijfers van het Ministerie van Handel, betreffende den export van katoenen garens gedurende de maand Juni, toonen een vermindering aan van meer dan 2¼ miljoen pond, vergeleken bij dezelfde maand van 1927, maar tegenover 1926 is de afname slechts 72.100 pond. Die naar Duitschland verminderde met 1½ miljoen pond, terwijl naar Polen ¼ miljoen pond minder gezonden werd.

Wat de doekmarkt betreft, geven koopers er de voorkeur aan, den loop van de katoenmarkt af te wachten. Dientengevolge komen er weinig zaken tot stand, hoewel er aanvragen om prijsopgave genoeg zijn. De laatste dagen van de voorbijgegangene week kenmerkten zich dan ook door een bijna geheel ontbreken van orders. Concessies worden echter niet gedaan; alleen met de daling in katoenprijzen wordt rekening gehouden. Garens zoowel als manufacturen zijn beide beneden kostprijs verkocht.

Liverpoolnoteeringen	Oost. koersen	10 Juli	17 Juli
11 Juli 18 Juli	T.T. op Br.-Indië	1/5 2/3	1/5 2/3
F.G.F. Sakellaridis	20,65	19,55	T.T. op Hongkong
G.F. No. 1 Oomra	8,50	8,05	2/0 1/8
			T.T. op Shanghai
			2/7 3/4

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	20 Juli 1928	13 Juli 1928	6 Juli 1928	20 Juli 1927	20 Juli 1926
New York voor Middling ...	21,20 c	21,95 c	22,85 c	18,35 c	18,50 c
New Orleans voor Middling	20,89 c	21,58 c	22,60 c	18,05 c	18,21 c
Liverpool voor Middling ...	11,81 d	12,14 d	12,53 d	9,94 d	9,77 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '27 tot 13 Juli '28	Overeenkomstige periode	
		1926/27	1925/26
Ontvangsten Gulf-Havens.	8456	13000	9752
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1433	2560	2262
„ „t Vasteland etc.	5158	6640	4544
„ „ Japan.....	1038	1814	1201

Voorraden.
(In duizendtallen balen).

	13 Juli '28	Overeenkomstig tijdstip	
		1927	1926
Amerik. havens.....	756	1089	574
Binnenland.....	386	410	916
New York.....	77	222	51
New Orleans.....	180	289	163
Liverpool.....	488	899	489

THEE.

In de afgelopen week gaf de theemarkt te Londen blijk van een vrij vaste stemming voor de midden- en betere kwaliteiten, welke laatste zeer sterk gezocht werden en dikwijls in prijs konden verbeteren.

Daarentegen was er een ietwat flauwere stemming voor ordinaire soorten, waarvan de markt momenteel overvoerd wordt.

Op de Java-theeveiling, waarmede de week sloot, was de stemming over de geheele linie vrijwel vast met prijsverbetering van ¼ tot ½ d.

De Amsterdamsche veiling van 26 Juli a.s. zal een aanbod te zien geven van 18637/1, 986/2 kisten Javathee en 6061/1, 1000/2 kn. Sumatrathee.

Amsterdam, 23 Juli 1928.

KOFFIE.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Juli in duizenden balen.

	1928	1927	1926	1925	1924
Voorraad in Europa..	2.188	1.762	1.574	1.688	1.693
Stoomend (Brazilië ..	549	500	410	488	448
n. Europa (Oost-Indië.	104	46	44	17	11
	2.841	2.308	2.028	2.193	2.152
Voorraad Ver. Staten	861	788	647	713	760
Stoomend naar } Brazilië ..	520	510	418	441	627
Ver.Staten)					
	4.222	3.606	3.093	3.347	3.539
Voorr. in Pernambuco	1	—	—	—	—
„ „ Bahia	25	19	21	23	24
„ „ Victoria ..	96	7	—	—	—
„ „ Rio	† 281	253	242	78	272
„ „ Santos	1.096	835	1.215	1.637	1.236
„ „ Paranagua .	8	—	—	—	—
Totaal	*5.729	*4.720	*4.571	*5.085	*5.071
Op 1 Juni.....	*5.438	*4.631	*4.449	*5.228	*4.754

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo..	1 Juli 1924	4.592.000 balen
	1 Juni 1925	2.403.000 „
	1 Juli 1925	1.786.000 „
	1 Juni 1926	3.144.000 „
	1 Juli 1926	2.833.000 „
	1 Juni 1927	2.810.000 „
	1 Juli 1927	3.312.000 „
	1 Juni 1928	11.714.000 „

In de stemming voor loco kwam in de afgelopen week geen verandering en de prijzen bleven ongewijzigd bij nog steeds vrij beperkten afzet, zoowel voor uitvoer als voor binnenlandsch verbruik. De prijzen voor aflading liepen echter in Brazilië en voor een deel ook in Nederlandsch-Indië iets terug. De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos op prompte verscheping zijn bij het afsluiten van dit overzicht in de meeste gevallen 1/6 per cwt. lager dan een week geleden, terwijl die van Rio zelfs 1/9 lager zijn. De meeste ongewasschen Robusta soorten zijn in Nederlandsch-Indië op het oogenblik ook een fractie lager in prijs, doch van gewasschen Robusta f.a.q. is het aanbod voor prompte verscheping zeer klein bij nagenoeg onveranderden prijs.

In overeenstemming met de houding van Brazilië was ook aan de termijnmarkt de stemming gemakkelijker. Aan de Rotterdamse markt zakte de noteering van het gemengd contract voor de maand September 1 ct. in en voor de verder verwijderde maanden bedroeg de daling zelfs 1¼ ct.

Nieuws van veel betekenis werd in de afgelopen week niet ontvangen. Met belangstelling worden overal de weerberichten uit Brazilië gevolgd. Tot nu toe heerscht aldaar reeds sedert eenige weken in alle belangrijke koffiedistricten mooi weder met voldoende warme temperatuur, waardoor de vooruitzichten voor den oogst 1929/30 gunstig zijn. Binnen zeer korten tijd wordt de eerste bloei van dien oogst verwacht en wanneer de weersomstandigheden tot dien tijd blijven zooals zij op het oogenblik zijn, kan volgens berichten, van verschillende zijden uit Brazilië ontvangen, een zeer goede bloei worden tegemoetgezien. Al kan dan ook later in den loop van het seizoen de toestand door verschillende oorzaken nog belangrijk worden gewijzigd, dan zouden toch de vooruitzichten voor den volgenden Brazil-oogst voorloopig zeer gunstig zijn.

Betreffende den loopenden oogst (1928/29) zijn berichten uit Brazilië ontvangen, meldende dat de vooruitzichten slechter zijn dan tot nu toe gedacht was. Sommige berichten geven seimen, dat de planters er over klagen, dat de boon klein en dientengevolge het rendement van den pluk in gewicht slecht is. Volgens deze gegevens zou de raming van de opbrengst van den Staat Sao Paulo ongeveer een miljoen balen lager gesteld moeten worden dan de oorspronkelijke voorzichtigste ramingen aangaven. Indien dit bericht juist is, zou de laatste raming van het Gouvernement van Sao

Paulo, luidende $7\frac{1}{2}$ miljoen balen, niet overdreven laag schijnen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer $103\frac{1}{6}$ à $105\frac{1}{6}$ per cwt. en van dito Prime ongeveer $107\frac{1}{6}$ à $108\frac{1}{6}$, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving prompte verscheping, bedragen $75\frac{3}{8}$ à $76\frac{1}{8}$.

Van Robusta op afloading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juli/Augustus verscheping, $37\frac{3}{8}$; Benkoelen Robusta, Juli/Augustus verscheping, $39\frac{1}{4}$; Mandheling Robusta, Aug./October verscheping, $43\frac{1}{4}$, alles per $\frac{1}{2}$ KG. cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 65 ct. per $\frac{1}{2}$ KG. voor Superior Santos en $50\frac{1}{2}$ ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtendcall als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
24 Juli	$58\frac{5}{8}$	$57\frac{5}{8}$	—	—	49	$46\frac{3}{4}$	$45\frac{3}{4}$	$45\frac{1}{8}$
17 „	$58\frac{5}{8}$	$57\frac{5}{8}$	—	—	50	48	47	$46\frac{3}{4}$
10 „	$58\frac{5}{8}$	$57\frac{5}{8}$	—	—	$49\frac{1}{8}$	47	$46\frac{1}{8}$	$45\frac{7}{8}$
3 „	$58\frac{5}{8}$	$57\frac{5}{8}$	—	—	$46\frac{3}{8}$	45	44	$43\frac{3}{4}$

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
23 Juli	\$ 15,61	\$ 15,70	\$ 15,45	\$ 15,20
16 „	„ 15,86	„ 16,09	„ 15,99	„ 15,90
9 „	„ 15,84	„ 15,98	„ 15,90	„ 15,80
2 „	„ 15,35	„ 15,60	„ 15,55	„ 15,48

Rotterdam, 24 Juli 1928.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was iets beter, zoowel van Montreal als van de Golf van Mexico. Van de St. Lawrence was meer vraag naar vroege tonnage en ofschoon de markt nog niet levendig genoemd kon worden, heeft het betrekkelijke tekort aan tonnage voor vroege posities een kleine stijging in de vrachten teweeggebracht. Montreal bevrachtte drie booten per Juli naar Leningrad tegen 16 cents zwaar graan met vrije lossing. Naar Antwerpen of Rotterdam werd 12 cents betaald per eerste helft Augustus, terwijl naar de Middellandsche Zee (niet Oostelijk van West-Italië) 15 cents per 100 lbs. is gedaan per eerste helft Augustus. Van de Golf van Mexico werden drie booten gedaan naar Griekenland tegen $3\frac{1}{10}$ per qtr. per begin Augustus, $3\frac{1}{6}$ d. per midden Augustus en 19 cents per Aug./Sept.

Als gevolg van het feit, dat onlangs 300.000 tons suiker is verkocht naar Londen, was de vraag naar tonnage van West-Indië beter, speciaal van Cuba. Er kwamen echter slechts weinig bevrachtingen tot stand en per Juli/Augustus is $16\frac{1}{3}$ betaald voor booten van 6000 tons en $16\frac{1}{4}$ voor booten van ca. 7/7500 tons, alles naar de gebruikelijke U.K./Continent havens.

De North Pacific bleef kalm met weinig vraag. Een 7200 tonner is bevracht van Portland of Puget Sound naar U.K./Continent per laatste helft Augustus tegen $28\frac{1}{6}$ met de gebruikelijke opties, terwijl een boot van ongeveer dezelfde grootte per Sept./Oct. 6 d. minder heeft geaccepteerd.

De markt van La Plata was de afgelopen week vrij levendig. De vrachten bleven gehandhaafd en handige tonnage werd bevracht tegen iets hogere vrachten. Minstens 30 booten werden bevracht per Juli en Augustus. Tot $23\frac{1}{3}$ is betaald voor handige tonnage van boven La Platahavens naar U.K./Continent, terwijl groote tonnage met $21\frac{1}{6}$ en $21\frac{1}{9}$ werd betaald naar Antwerpen/Rotterdam direct.

Voor chilisalpeter was eenige vraag naar ruimte per Juli/Augustus/September en er werden eenige partijen geboekt. Per Juli/Augustus is 2000 tons ruimte geboekt naar Antwerpen/Rotterdam/Bremen/Hamburg tegen 18/- met 2 loshavens, terwijl voor Augustus $15\frac{1}{2}$ 000 tons is gedaan naar Havre/Hamburg range tegen 19/-, optie Scandinavië $2\frac{1}{6}$ extra. Naar de Middellandsche Zee is een gedeeltelijke lading van 5000 tons gedaan per Aug./Sept. tegen 25/- naar Malaga/Genua range.

De oostelijke afdelingen bleven lusteloos. Van Saigon werd een 4000 tonner bevracht naar U.K./Continent op basis van $29\frac{1}{6}$, rijst, terwijl een partij van 3000 tons is ge-

boekt naar Liverpool tegen $30\frac{1}{8}$, rijstmeel. Van Zuid-Australië of Victoria is een 7000 tonner gedaan per 22 December/22 Januari tegen $42\frac{1}{6}$, terwijl een 7500 tonner per Jan./Febr. dezelfde vracht heeft bedongen.

De bevrachters van den Donau toonen alleen interesse voor September tonnage tegen $16\frac{1}{8}$, ofschoon een Augustusboot erin geslaagd is $14\frac{1}{3}$ te bedingen naar Antwerpen/Hamburg range. De Zwarte Zee bevrachtte een boot van Nicolaieff naar Rotterdam tegen 9/- per Augustus.

De markt van de Middellandsche Zee bleef vast. Erts betaalde o.m.: Melilla/Rotterdam $4\frac{1}{9}$, Cardiff $5\frac{1}{6}$, La Calera/Rotterdam $5\frac{1}{9}$, Almeria/Rotterdam of Vlaardingen $5\frac{1}{3}$ en Huelva/Sas van Gent $7\frac{1}{3}$.

De markt van de Golf van Biscaye leefde op en was de afgelopen week vast te noemen, speciaal voor tonnage van Bilbao naar Rotterdam/Vlaardingen. Hiervoor is tot $6\frac{1}{4}$ betaald per begin Augustus. Naar Middlesbrough is $6\frac{1}{9}$ en naar IJmuiden $6\frac{1}{7}$ betaald.

De uitgaande kolenvrachters van Engeland bleven vast en zijn in sommige gevallen zelfs hooger geworden. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Rouaan $3\frac{1}{9}$, Constantinopel $10\frac{1}{8}$, Port-Said $9\frac{1}{9}$, Buenos Aires $11\frac{1}{8}$ en Honolulu $17\frac{1}{6}$ en van de Oostkust: Helsingfors $5\frac{1}{6}$, Hamburg $3\frac{1}{10}$, Havre $3\frac{1}{9}$, Adelaide $19\frac{1}{8}$ en Buenos Aires $11\frac{1}{8}$.

ONTVANGEN:

De Administratie van een Waterleidingbedrijf door P. M. van der Sluys, Hoofdcornities bij het waterleidingbedrijf der gemeente Haarlem. Alphen aan den Rijn, 1928; N. Samson.

Beknopte Geschiedenis der Staathuishoudkunde in theorie en praktijk door Siegr. Polak. 2e herz. druk. Amsterdam, 1928; Mij. voor Goede en Goedkoop Lectuur.

De nieuwe Wet op de Naamlooze Vennootschappen, Gids voor de praktijk door Mr. Dr. H. F. A. Völlmar, Advocaat en Procureur. 's-Gravenhage, 1928; N.V. Haagsche Drukkerij en Uitg. Mij.

Inleiding tot de Staathuishoudkunde door Dr. P. Endt, Leeraar aan de Gem. H.B.S. m. 5 j. c. en aan de Gem. H.B.S. voor meisjes te Leiden. Groningen-den Haag, 1928; J. B. Wolters.

Modellen en Formulieren ten gebruike bij de studie van het Handelsrekenen door H. L. C. Kok, Leeraar aan de Handels-H.B.S. te Groningen. A: Geld- en Goederhandel. Groningen-den Haag 1928; G. B. Wolters.

Handelsrekenen over het Staatspraktijkdiploma en M. O. Boekhouden door H. L. C. Kok, Leeraar aan de Handels-H.B.S. te Groningen. Tweede deel. Groningen-den Haag 1928; J. B. Wolters.

De Praktijk in de nieuwe Wet op de Naamlooze Vennootschap door Mrs. F. Heemskerk en R. H. Dijkstra, Advocaten en Procureurs te Amsterdam. Amsterdam, 1928; N.V. Drukkerij Jacob van Campen.

De Techniek der Kostprijsberekening in het Industriebedrijf en de daarmee verbandhoudende vraagstukken, door C. H. A. J. Janssens, leeraar boekhouden M.O. Staathuishoudkunde en statistiek M.O. bedrijfseconomie. Tilburg, April 1928; Drukkerij H. Verstedden, Tilburg.

Amsterdam; zijn maatschappelijk en economisch leven. Amsterdam, 1928; Stadsdrukkerij.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,—.

Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hooghweg 122, onder gelijk-tijdige remise per postwissel of op postchèque- en girorekening No. 8408, Rotterdam.

Nederlandsche Handel-Maatschappij

Amsterdam

Gestort kapitaal f 80.000.000. — Statutaire Reserve f 40.000.000. —

AGENTSCHAPPEN TE ROTTERDAM EN 'S-GRAVENHAGE

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan

2

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. - Incasseeringen en Financieringen. - Schriftelijke en Telegrafische Credieten. - Reiscredietbrieven. - Deposito's. - Rekeningen-Courant. - Aan- en Verkoop van Effecten. - Administratie van Vermogens. - Open en Gesloten Bewaarneming

SAFE-DEPOSIT

KOFFERKLUIS

Een modern bedrijf

NIJGH & VAN
DITMAR'S
DRUKKERIJ
is een modern bedrijf
van groote capaciteit
zoodat het de meest
omvangrijke orders
snel kan uitvoeren.
Een verzoek per te-
lefoon of briefkaart
brengt U een verte-
genwoordiger.

Wijnhaven 113
Rotterdam
Telefoon 7841
(vier lijnen)

Waarom adverteeren in,
en 'n exempl. koopen van

KELLY'S DIRECTORY?

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt gekocht en geraadpleegd door tienduizende groote firma's over de geheele wereld, en U, wanneer Uw naam daarin opvallend is gedrukt, voortdurend exportaanvragen zult ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen in van alle handelslichamen, welke in Uw artikel belang stellen, zoodat de gelegenheid om het aantal Uwer relaties uit te breiden, voor het grijpen ligt.

Wanneer U Exporteur, Importeur, Fabrikant of Groothandelaar is, moogt U niet nalaten zich ten minste van de uitstekend bekend staande Kelly's Directory op de hoogte te stellen. Vraagt kosteloos prospectus of bezoek van een vertegenwoordiger aan

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843

Practisch Effectenboek

ter vereenvoudiging van administratie en
ten gebruike voor de vermogensbelasting

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOE-
ROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGA-
PORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA

HOE BELEG IK MIJN GELD ?

DOOR J. GROOTEN

Directeur der Levensv. Mij. N.O.G.
Leeraar M.O. Boekh. en Wiskunde

PRIJS f 2.50

Het boekje munt uit door duidelijkheid, terwijl de vraagstukken waarvoor de belegger zich geplaatst ziet, op heldere wijze worden uiteengezet... Het boekje zal voor velen, die vermogens hebben te beheeren, in verschillende opzichten als voorlichter kunnen strekken.

Nieuwe Rotterd. Courant

... en geeft daarbij blijk van feitenkennis, gezond verstand en vooral van solide beginselen... het is aangename lectuur en er zijn heel wat wijze lessen in verwerkt.

Financ. Weekblad v. d. Fondsenhandel.

Het behoeft geen betoog dat een zoo ervaren man, als deze directeur, elk onderdeel in bijzonderheden heeft samengesteld, waaruit hij die aan belegging wenscht te doen, groot voordeel kan trekken... Het is een nuttig boek.

Dagelijksche Beurscourant.

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
Nijgh & Van Ditmar's Uitg.-Mij., Rotterdam

ADVERTEEREN GEEFT SUCCES!

Naamlooze Vennootschap

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf Rotterdam

Scheepsbouw en Machinefabricage. Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang. Vijf droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton. ⚓ Dwarshelling. Drijvende kranen met een lichtvermogen tot 120 ton.

Telefoon: 6707, 6708, 7303
7304, 7305, 7325

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

Werkloon- berekening

Onmisbaar boekje voor allen die werklieden in hun dienst hebben. - Met berekeningen in uurloon van 5—100 cent

Prijs f 1.50

Geb. f 1.90

Verkrijgb. bij den boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-
MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM

Vraagt proefnummers
van het

Octrooi-en Merkenblad

aan de Administratie:
Wijnhaven 113, R'dam,
Telefoonnummer 7843.

De Nationaliteit der Naamlooze Vennootschap

door

Mr. Dr. A. WOLFSBERGEN

Prijs f 3.90

Verkrijgb. bij den Boekhandel en bij
Nijgh & v. Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij — Rotterdam